



SPAREBANKEN MØRE

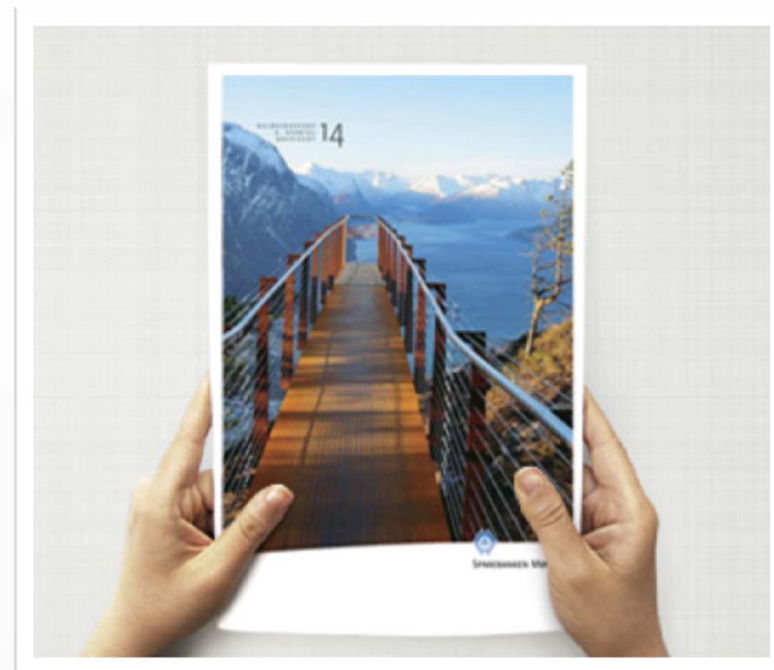
IR - presentasjon Sparebanken Møre

Desember 2014



Innhold

- Visjon og verdier
- Bakgrunn og organisasjon
- Resultat og balanse
- Finansiering og soliditet
- Egenkapitalbevis i Sparebanken Møre og utsiktene fremover





SPAREBANKEN MØRE

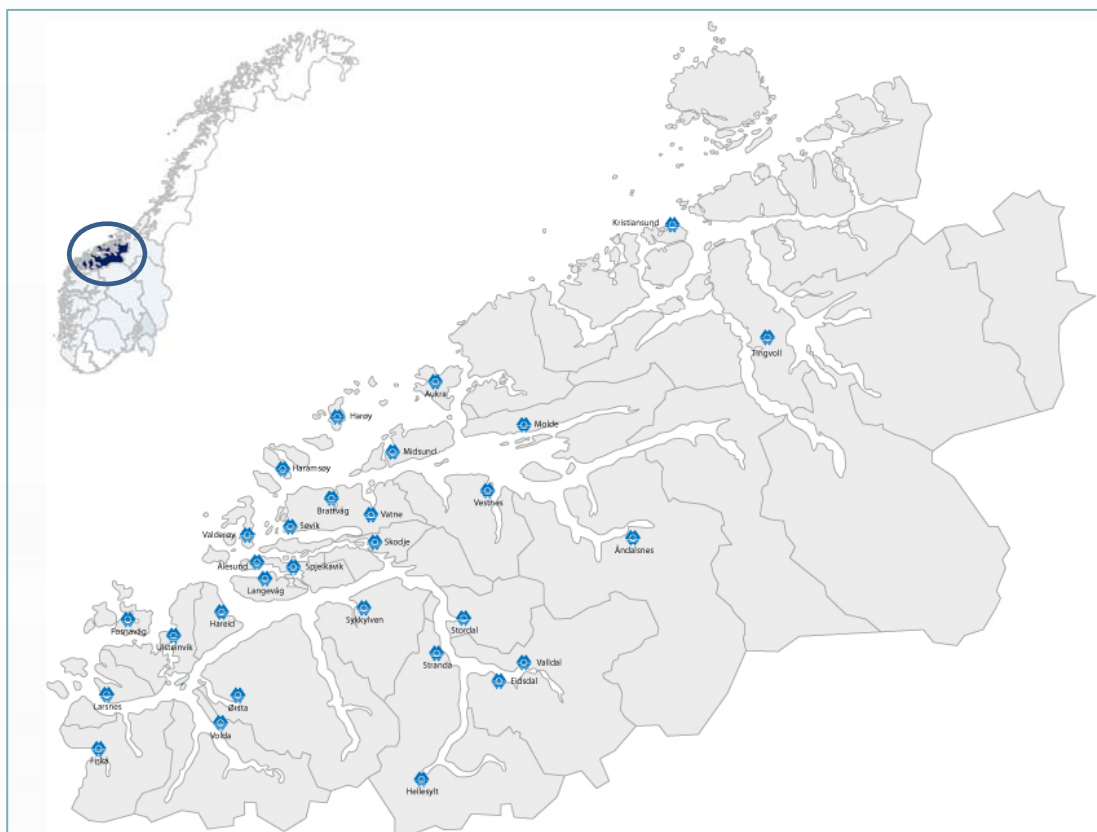
Visjon og verdier



Hvem er Sparebanken Møre?

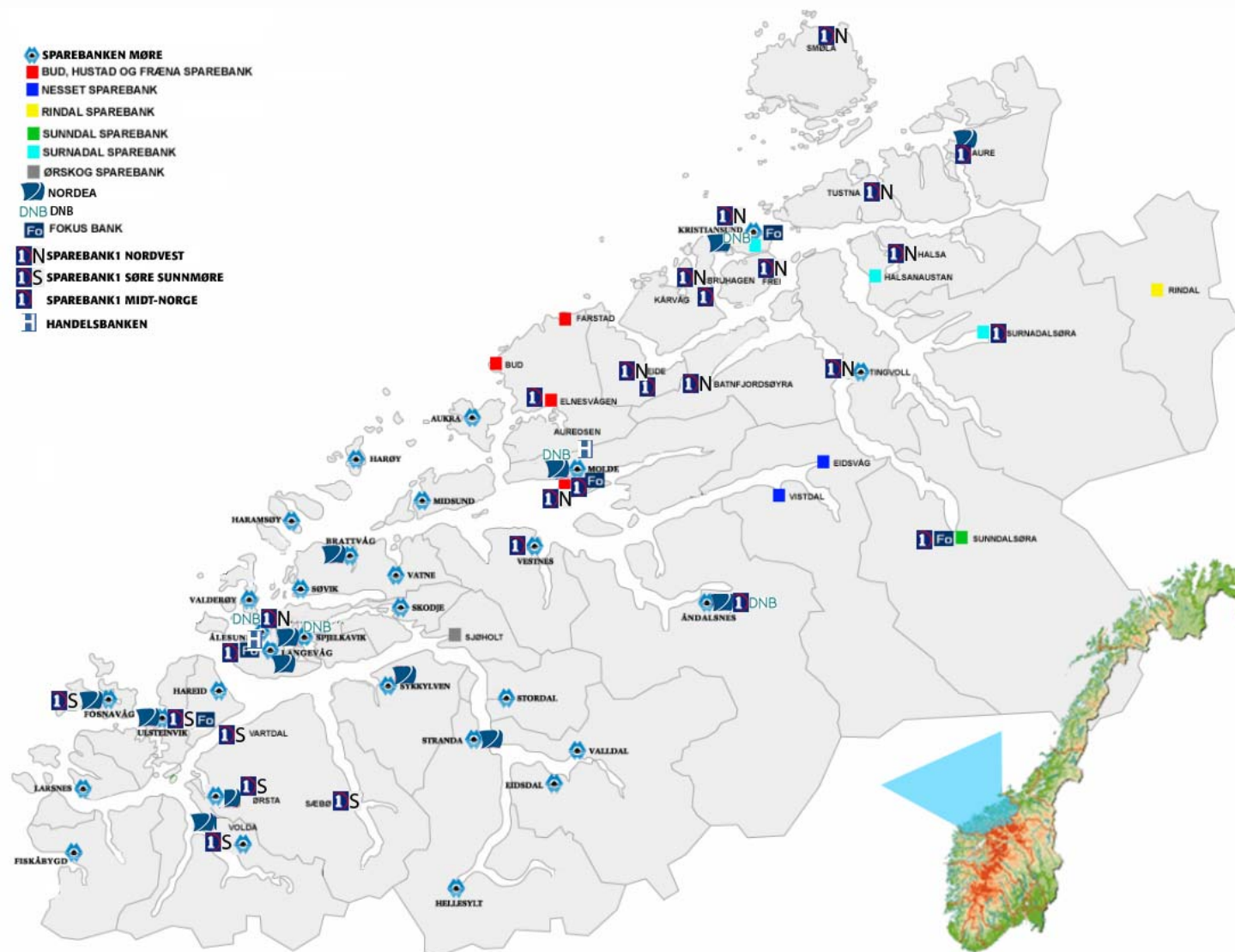
- En sammenslutning av tidligere 33 selvstendige sparebanker
- Den første banken etablert 27.05. 1843
- Sparebanken Møre etablert 1. april 1985
- Fusjon med Sparebanken Romsdal 1.1 1990

Her hører vi til!



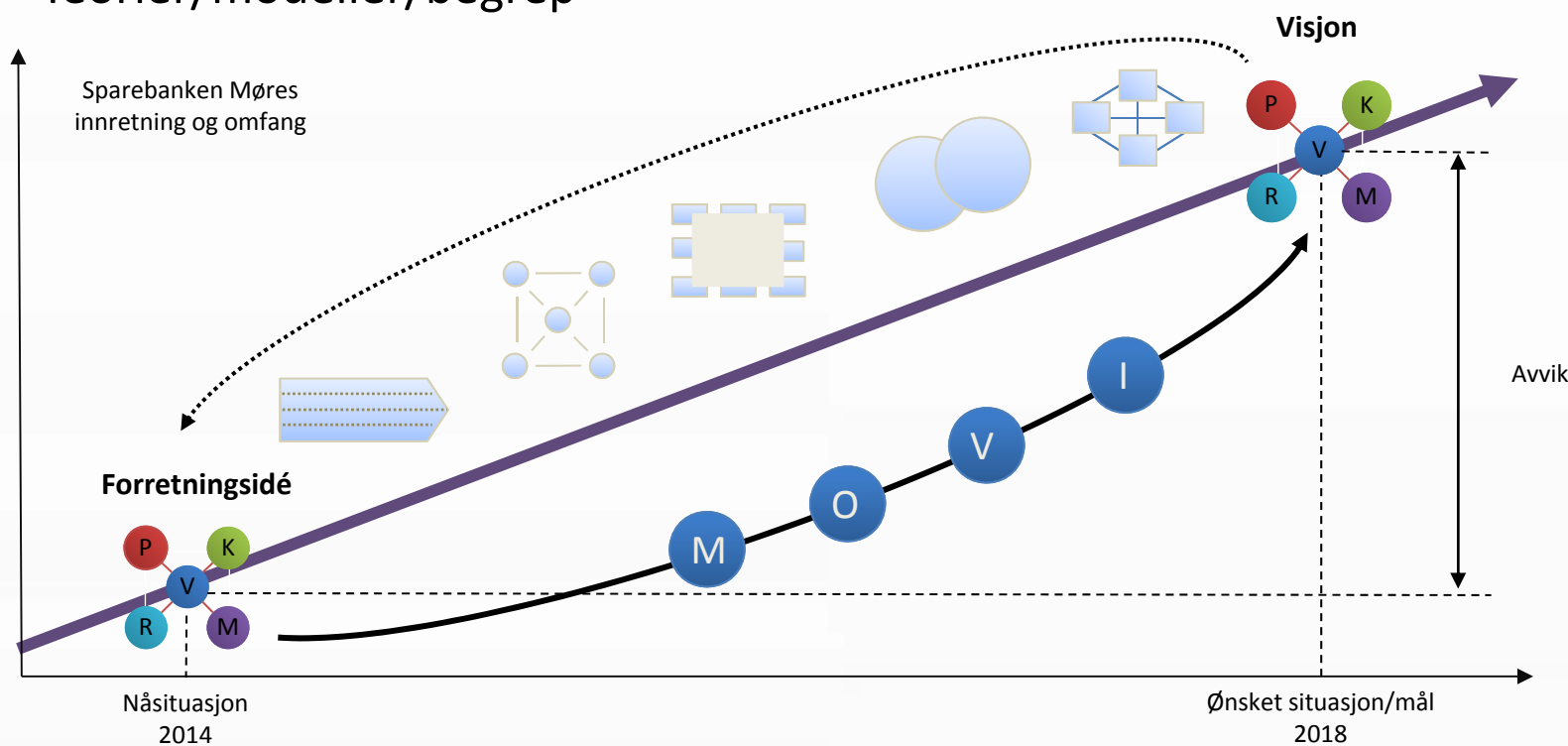
- 30 kontor i Møre og Romsdal
- 380 årsverk
- 55,0 milliarder kroner i forvaltningskapital
- Den største banken i Møre og Romsdal
- Betydelig bidragsyter i lokalsamfunnet

Konkurransesituasjonen



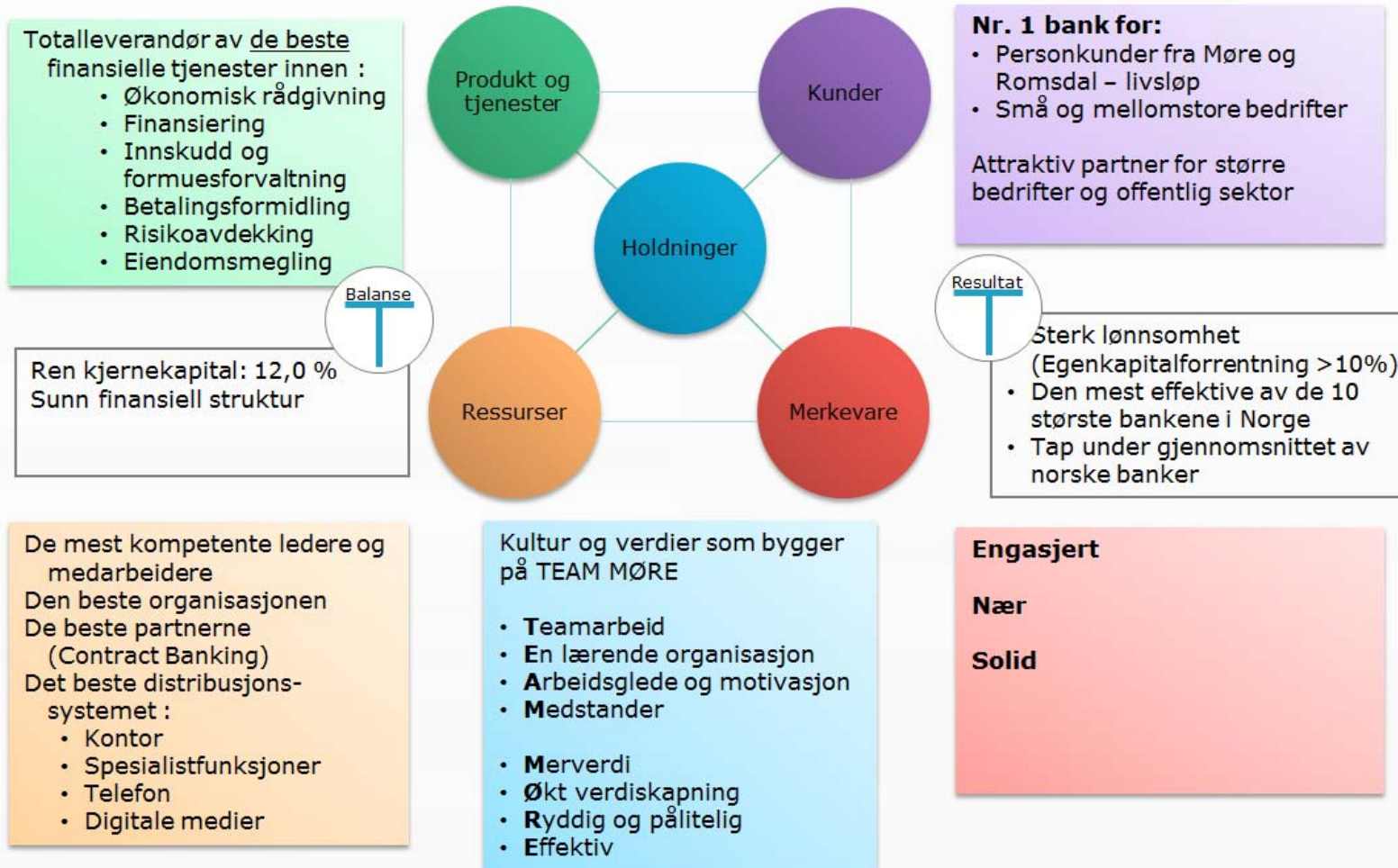
Behovet for en referanseramme

- Teorier/modeller/begrep



For å analysere og utvikle nåsituasjonen og ønsket situasjon, samt for å utvikle mål og strategier, kreves teori, modeller og metoder, som i figuren er illustrert ved fem symboler: Prosessanalysemodell, forretningsidemodell, modell for analyse av omgivelsene, modell for å identifisere de Kritiske SuksessFaktorene samt modell for utvikling av et balansert styringsystem.

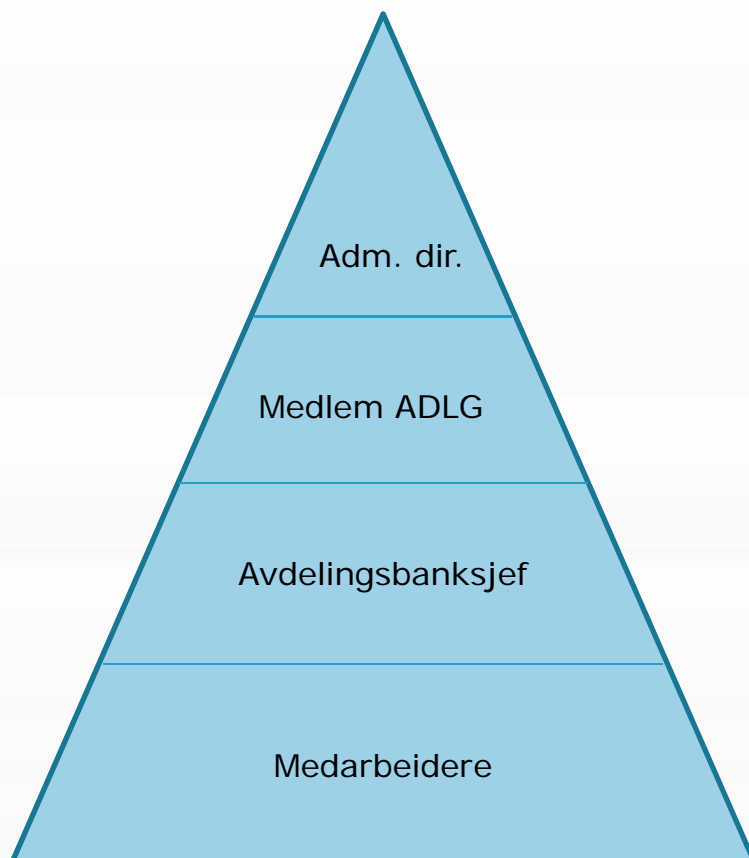
Visjon «Møre 2018»



Innhold «Visjon Møre 2018»

1. Sammendrag
2. Status Møre 2017
3. Viktige faktorer i omgivelsene i perioden 2014 - 2018
4. Nå-situasjon og ønsket situasjon økonomi
5. Personmarkedet; Visjon, mål og strategi
6. Næringslivsmarkedet; Visjon, mål og strategi
7. Distribusjonsstrategi
8. Finansieringsstrategi
9. Risikostyring
10. Kredittrisikostrategi
11. Personalområdet
12. Merkevare
13. Teknologi
14. Partnerstrategi
15. Visjon 2018

Planstruktur



Plandokument

Møre 2018

- Handlingsplaner Møre 2018 følges opp i Forretningsutvalget (FU)

Mål og plan for medlemmer av ADLG

- Lederavtale med adm. dir.
- Handlingsplaner avdelinger ("Geirangerplanene")

Mål og plan avdelinger

- Lederavtaler avdelingslederne
- Handlingsplaner avdeling ("Geirangerplaner")

Individuell mål og planer

- Individuelle mål
- Individuelle handlingsplaner

Kritiske suksessfaktorer

Personforutsetninger:

Kunnskap

Evne og ferdigheter

Vilje og holdninger

- Utadrettet
- Resultat- og forretningsorientert
- Risikoforståelse

Saksforutsetninger:

Ledelsesprinsipp – verdiveiviser

Resultatkrav - Oppfølgingssystem

Møre Boligkreditt AS

Partnere med markedets beste system og produkter

Standardiserte og effektive arbeidsprosesser

Risikostyringssystem ihht Basel III/CRD IV

Arbeidsmåte:

Ledere: Ledere som følger ledelsesprinsippene, etablerer resultatkrav, handlingsplaner, følger opp, utøver konsekvens og utvikler sine medarbeidere ihht bankens retningslinjer

Medarbeidere: Planmessig, utadrettet og **aktivt** arbeid mot **de prioriterte** kundene og gjennomfører **forretningssamtaler** som dekker kundens behov og **skaper forretninger**

Team Møre

Tempo – Tempo – Tempo (TTT)

Personresultat:

Utvikling og læring

Medarbeidertilfredshet

Saksresultat:

Egenkapitalavkastning

- Inntekter, kostnader og risiko/tap

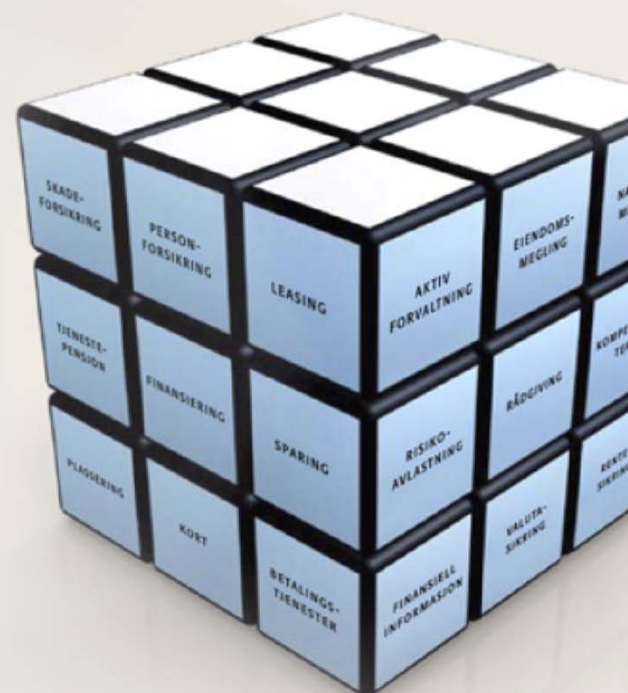
Ren kjernekapital og innskuddsdekning

Kundertilfredshet

Markedsandel

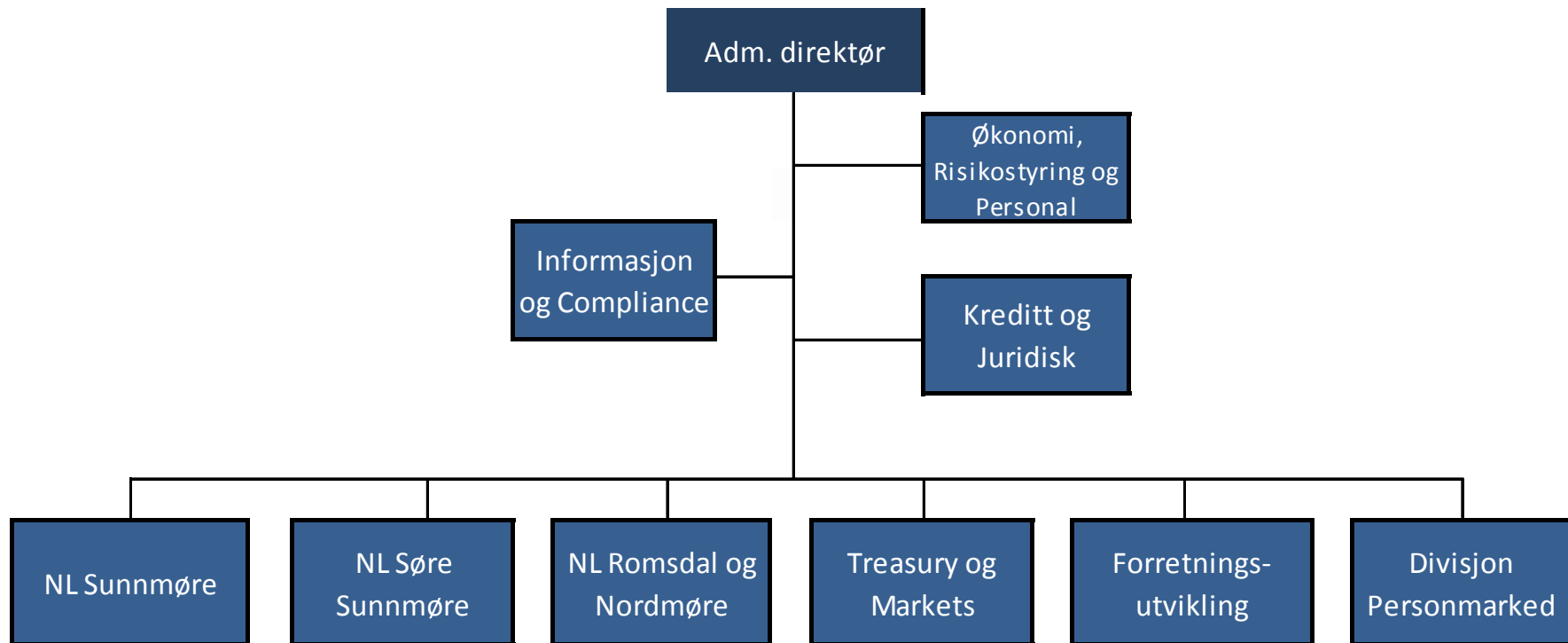


Bakgrunn og organisasjon

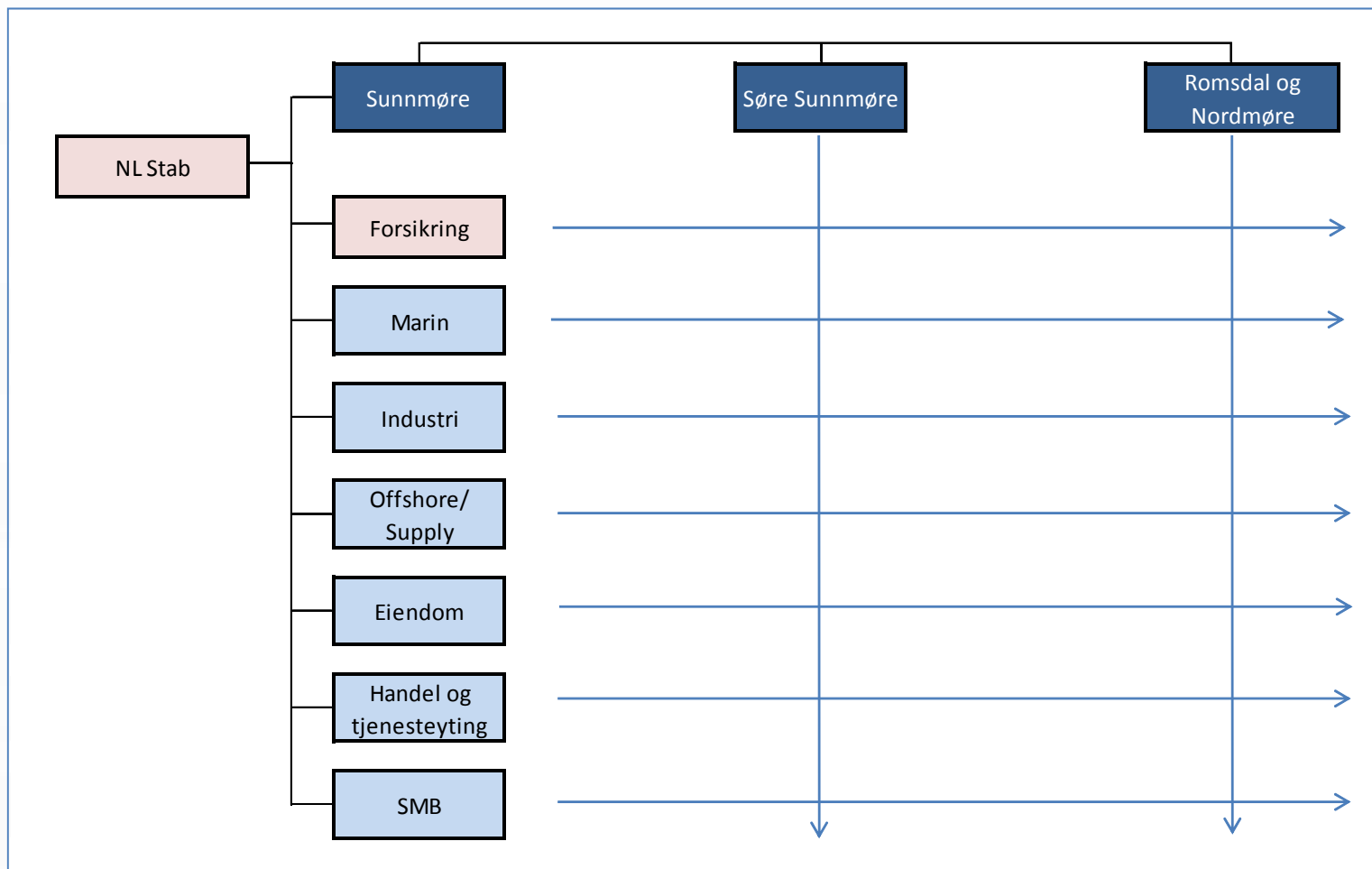




Organisasjon overordnet



Organisasjon - næringsliv





SPAREBANKEN MØRE

Resultat og balanse





Utvikling i nettoresultat over tid

Mill. kroner



Tall pr 3. kvartal 2014 vs. pr 3. kvartal 2013

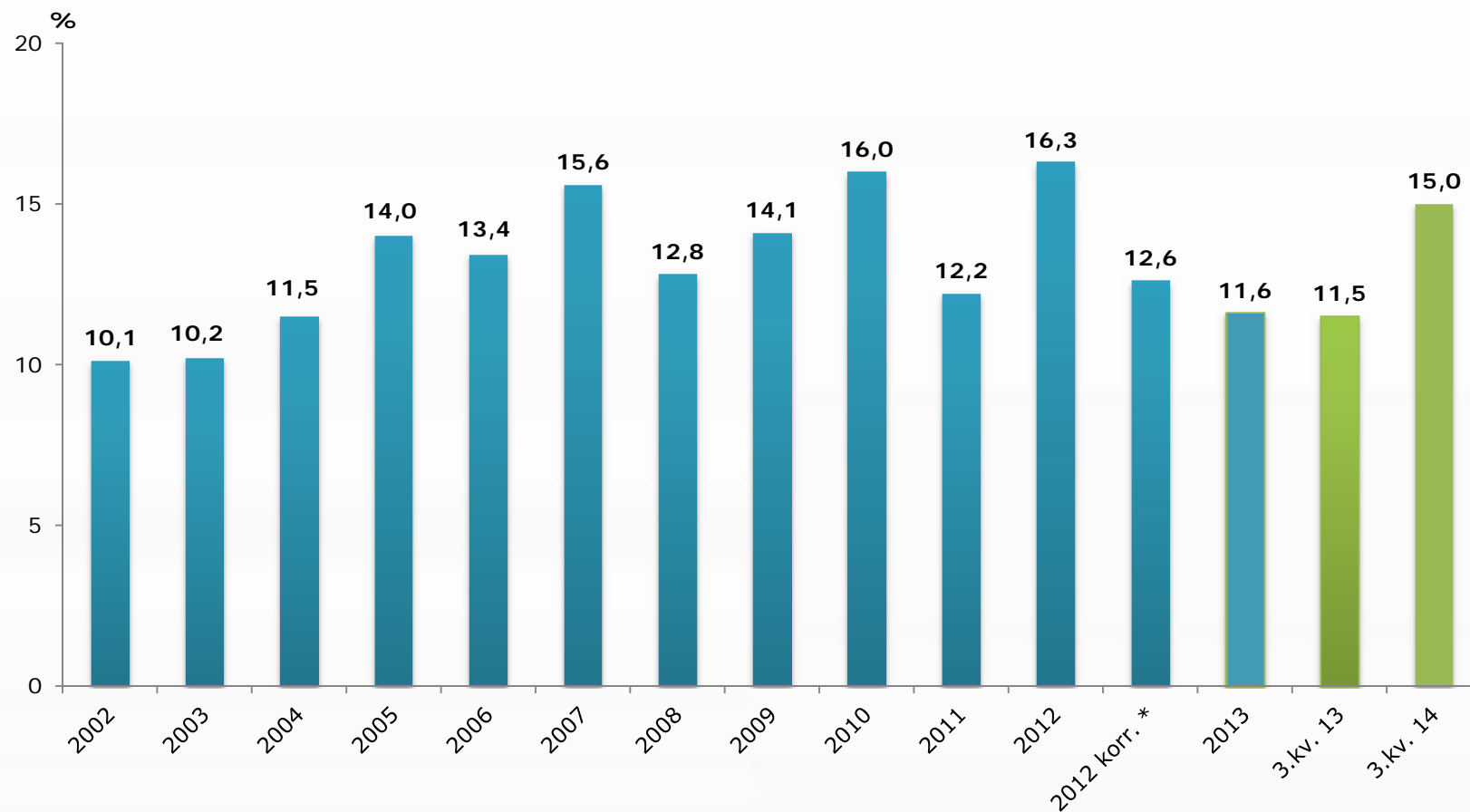
	Pr 3. kvartal 2014		Pr 3. kvartal 2013		Endring siste år		
	Mill. kr	%	Mill. kr	%	Mill. kr	p.e.	%
Rentenetto	811	2,00	761	1,96	50	0,04	6,6
Netto avkastning fin. inv.	48	0,12	15	0,04	33	0,08	220,0
Salgsgevinst Nets AS	94	0,23	0	0,00	94	0,23	-
Andre inntekter	132	0,33	131	0,34	1	-0,01	0,8
Sum inntekter	1 085	2,68	907	2,34	178	0,34	19,6
Personalkostnader	245	0,60	242	0,62	3	-0,02	1,2
Andre kostnader	183	0,45	200	0,52	-17	-0,07	-8,5
Sum driftskostnader	428	1,05	442	1,14	-14	-0,09	-3,2
Resultat før tap	657	1,63	465	1,20	192	0,43	41,3
Tap på utlån og garantier	15	0,04	28	0,07	-13	-0,03	-46,4
Resultat før skatt	642	1,59	437	1,13	205	0,46	46,9
Skattekostnad	146	0,36	117	0,30	29	0,06	24,8
Resultat etter skatt	496	1,23	320	0,83	176	0,40	55,0
Verdiendring aksjer tilgjengelig for salg	-8	-0,06	9	0,02	-17	-0,08	-
Totalresultat etter skatt	488	1,29	329	0,85	159	0,32	48,3

Tall pr 3. kvartal 2014 vs. pr 3. kvartal 2013

	Pr 3. kvartal 2014	Pr 3. kvartal 2013	Endring siste år
Forvaltningskapital	55.379 mill. kr	53.188 mill. kr	2.191 mill. kr eller 4,1 %
Utlån til kunder	47.363 mill. kr	45.262 mill. kr	2.101 mill. kr eller 4,6 %
Innskudd fra kunder	28.152 mill. kr	27.312 mill. kr	840 mill. kr eller 3,1 %
Ansvarlig kapital	5.296 mill. kr	5.410 mill. kr	- 114 mill. kr eller -2,1 %
Ansvarlig kapital (inkl. 50 % av res.)	15,85 %	16,90 %	-1,05 p.e.
Kjernekapital (inkl. 50 % av res.)	14,65 %	15,30 %	-0,65 p.e.
Ren kjernekapital (inkl. 50 % av res.)	12,35 %	12,30 %	0,05 p.e.
Ren kjernekapital (inkl. 50 % av res.) SA	12,90 %		
Ren kjernekapital (inkl. 50 % av res.) IRB	14,00 %		
Egenkapitalrentabilitet	15,0 %	11,5 %	
Egenkapitalrent. ekskl. Nets AS	12,3 %		
Kostnader i % av inntekter	39,4 %	48,7 %	
Fortj. pr EKB (konsern)	24,90 kr	15,45 kr	
Fortj. pr EKB (morbank)	25,10 kr	14,50 kr	



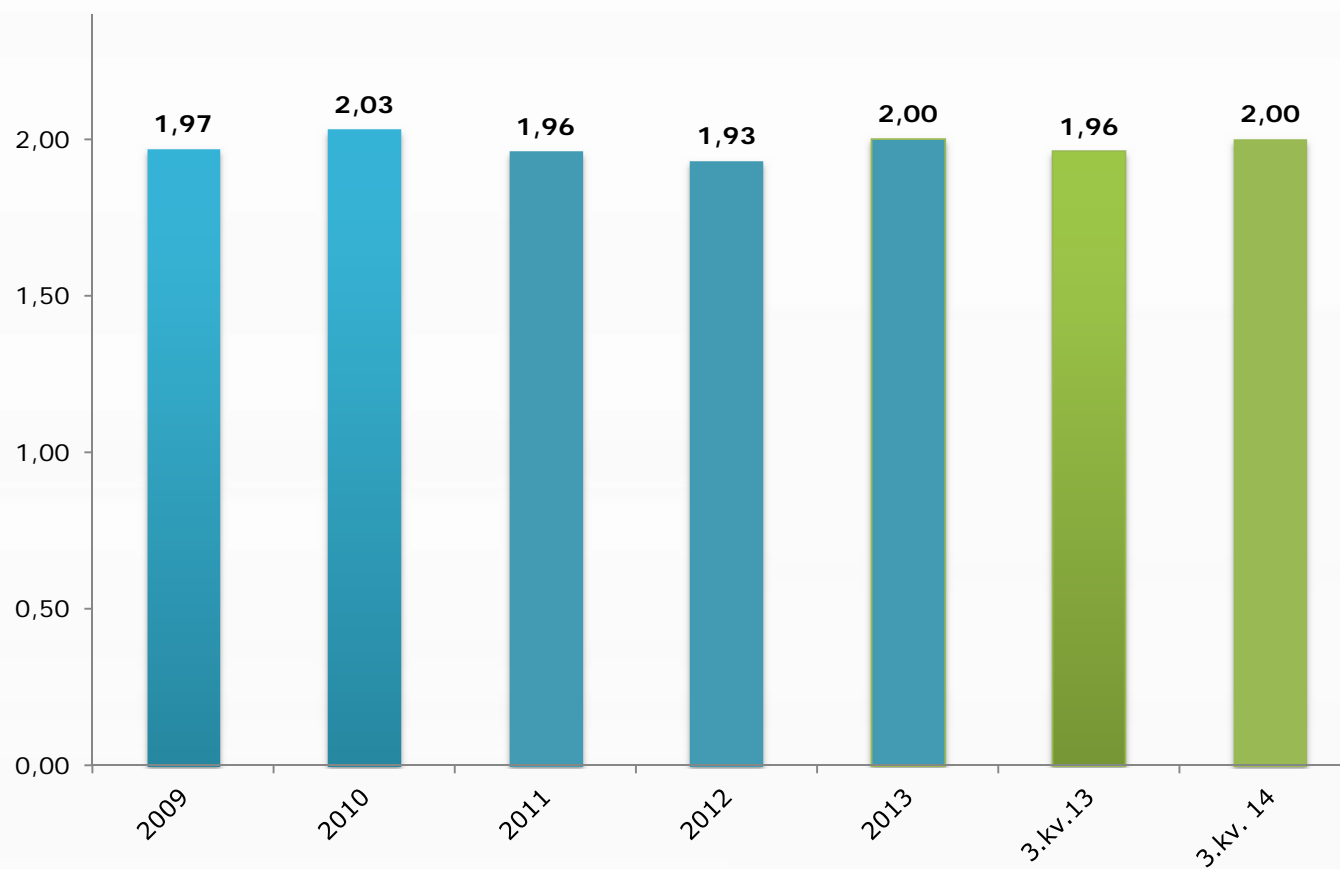
Opprettholdelse av stabil og god avkastning



* Korrigeret for engangseffekt fra planendring pensjon

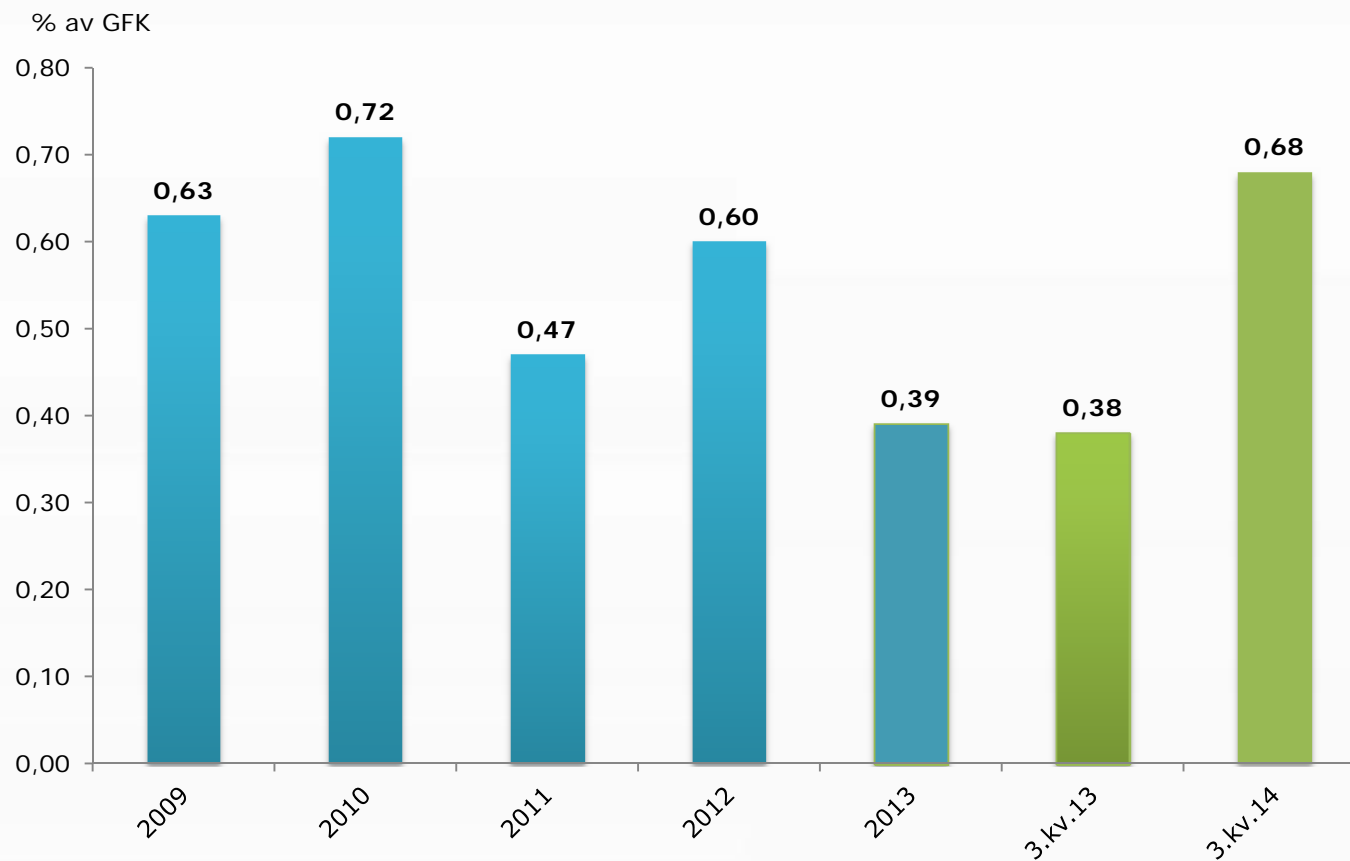
Stabil og god rentenetto

% av GFK



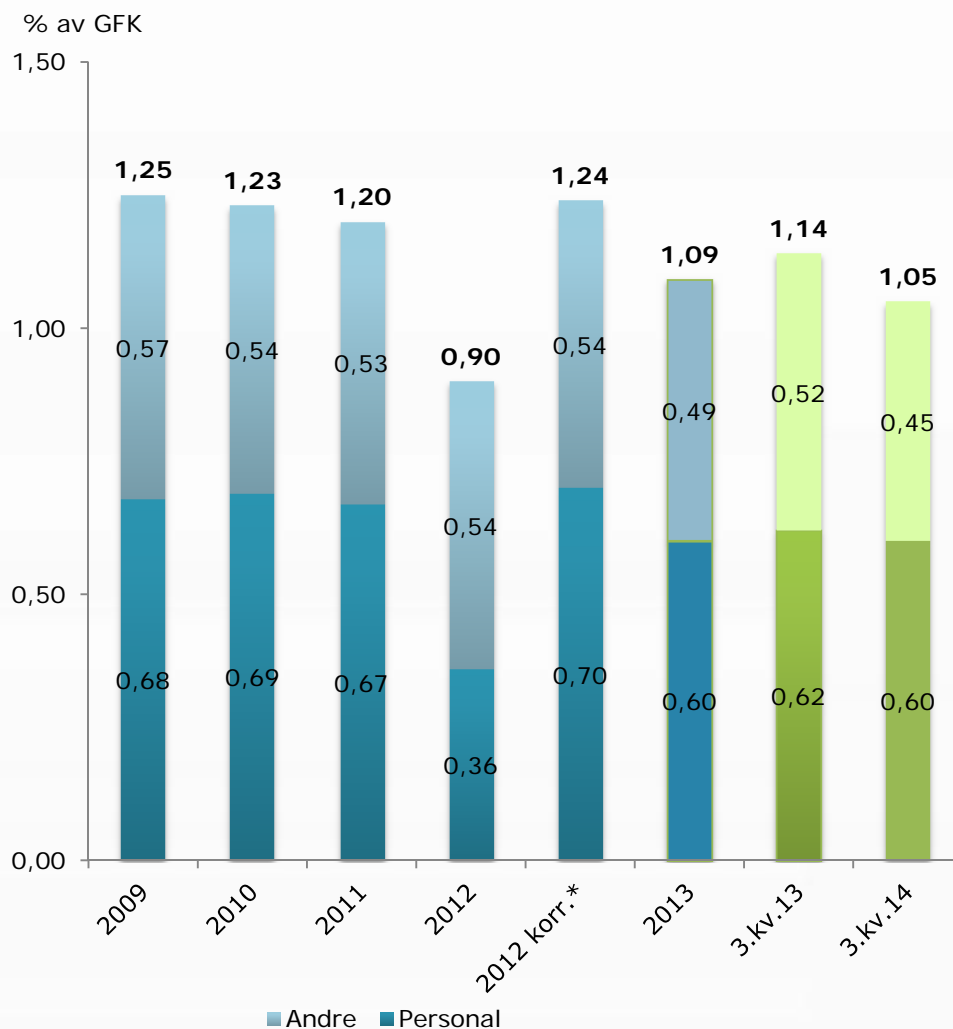
Positivt bidrag til andre inntekter

- Salgsgevinst fra Nets AS og markeds-verdiutvikling i bankens likviditetsportefølje





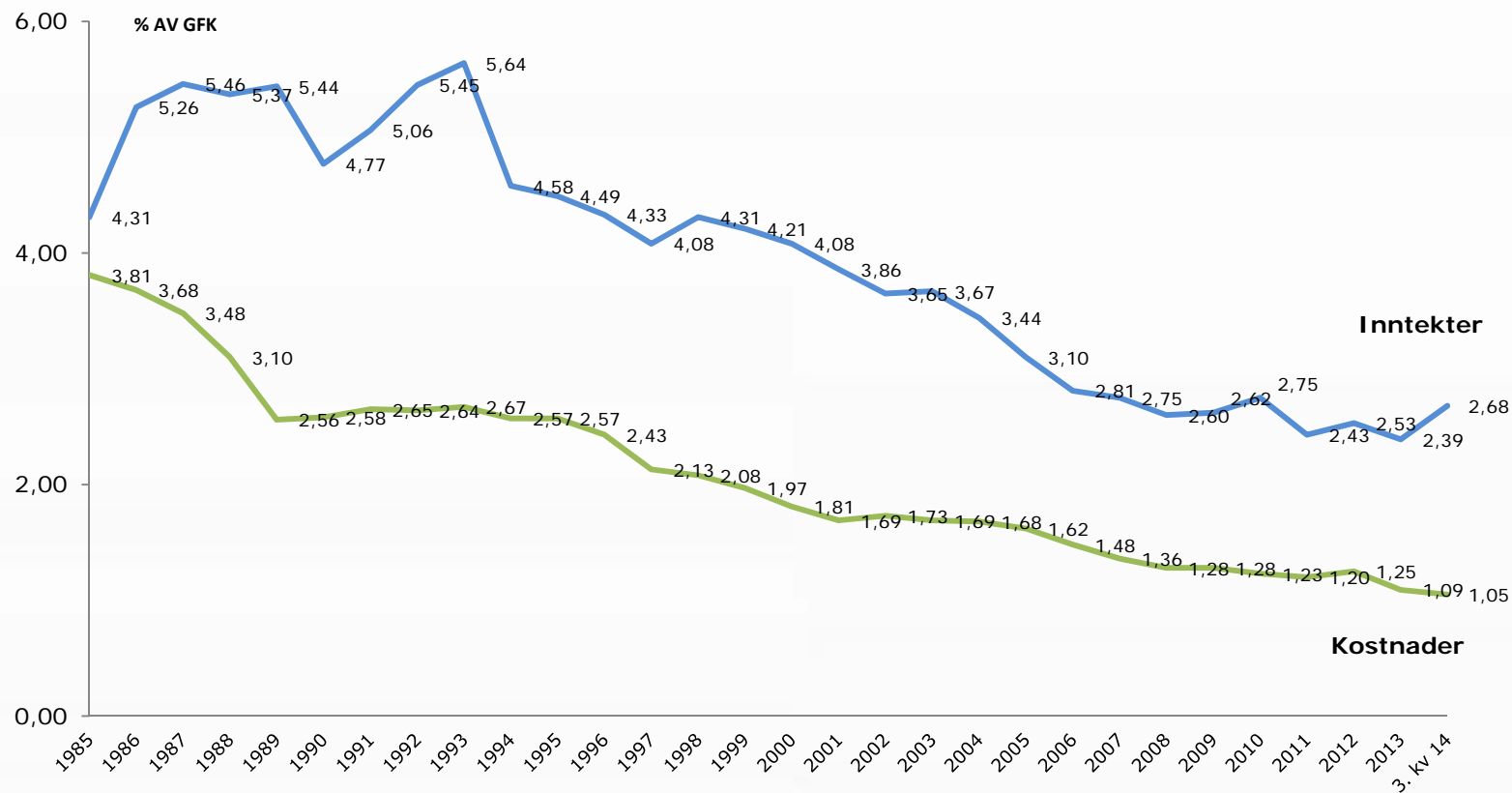
God nedgang i kostnadsnivået siste årene



**Planendring pensjon utgjorde inntektsføring av 166 mill. kroner i 4. kvartal 2012, noe som medførte en reduksjon i personalkostnader på 0,34 %-enheter på årsbasis*

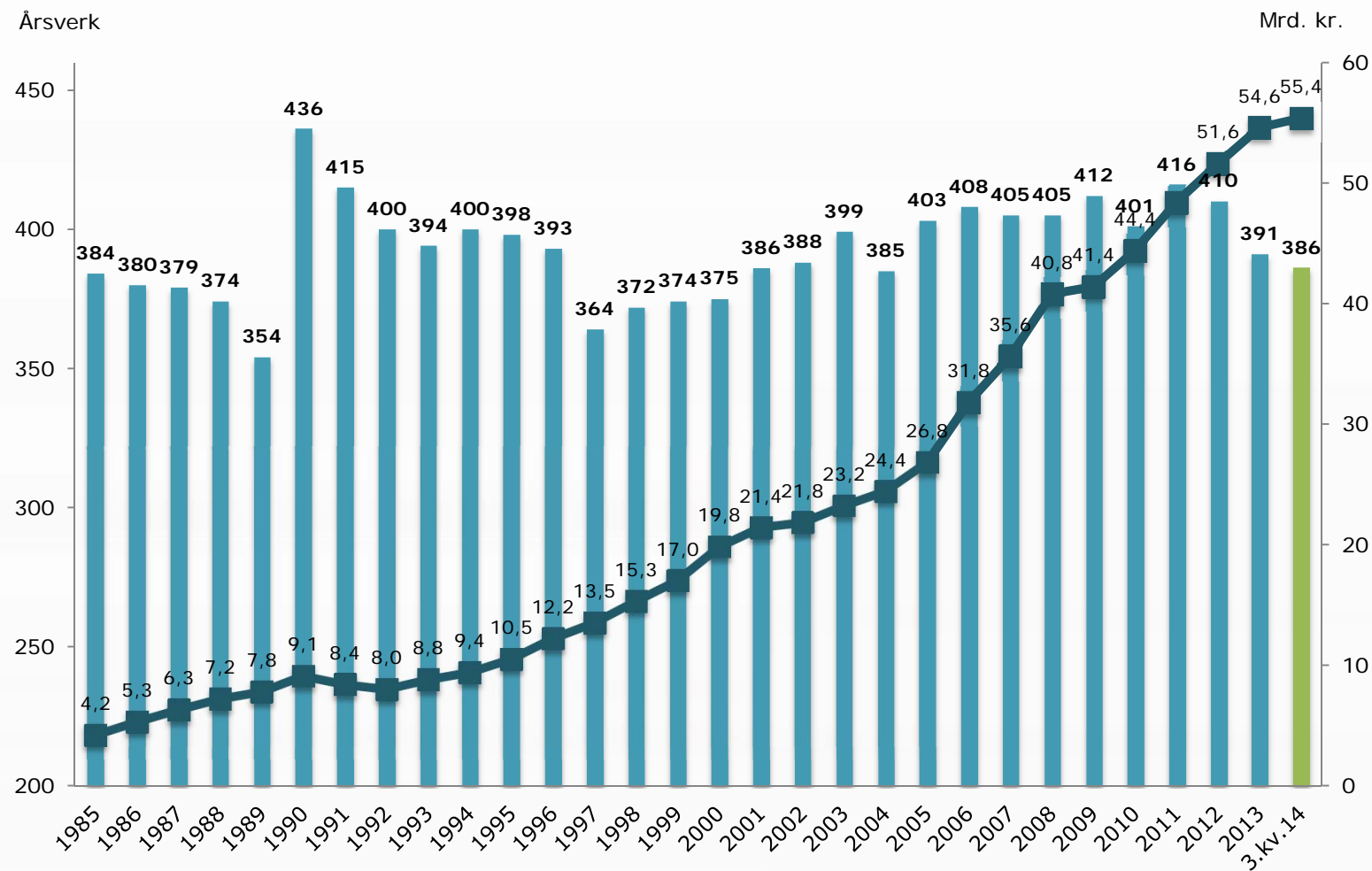


Utvikling i inntekter og kostnader

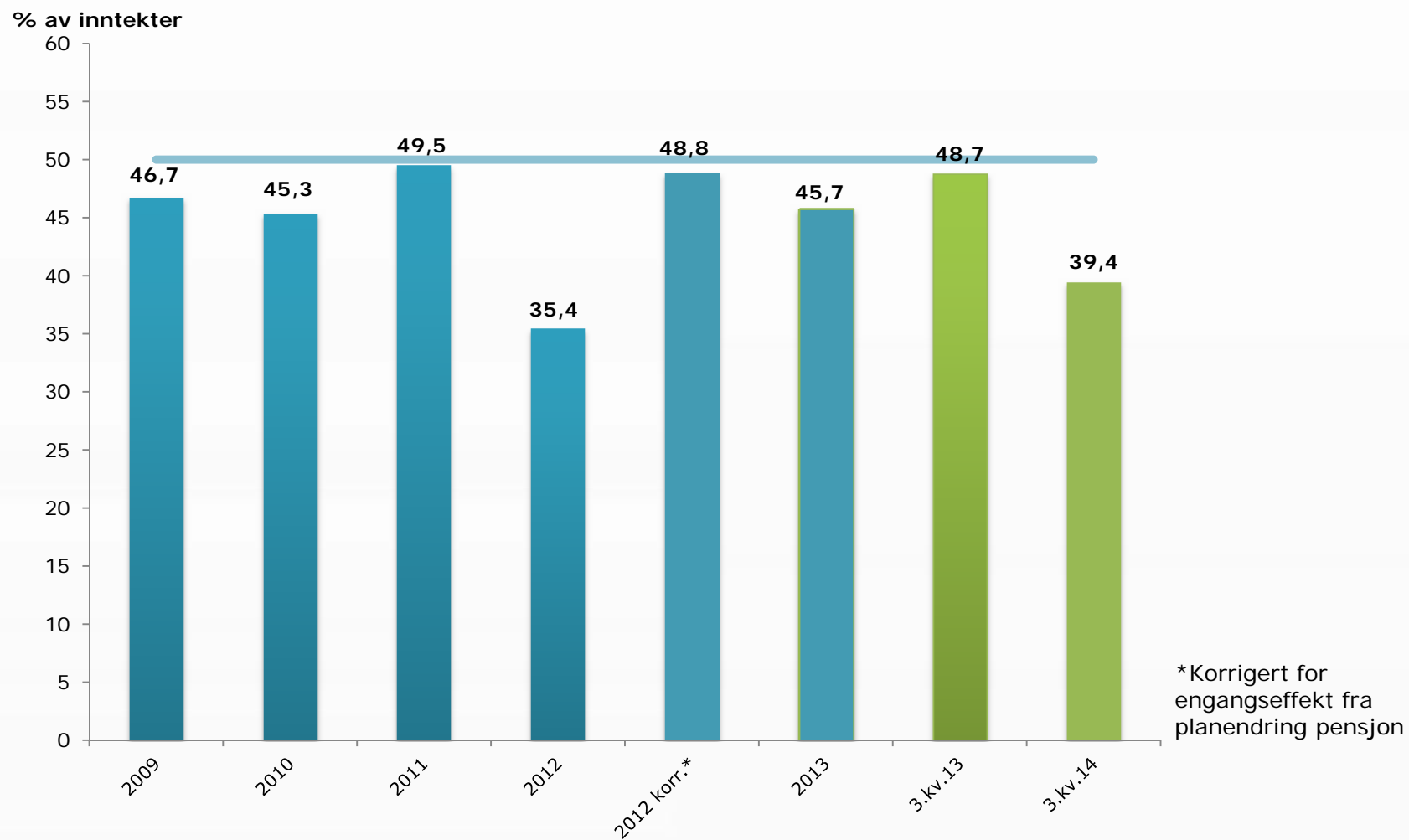




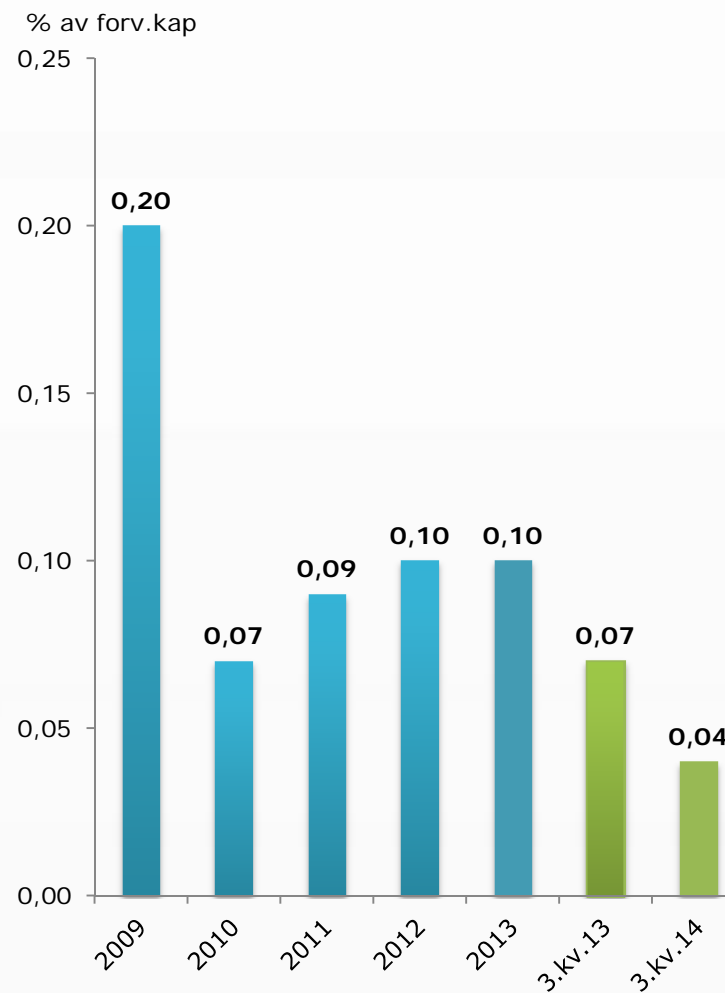
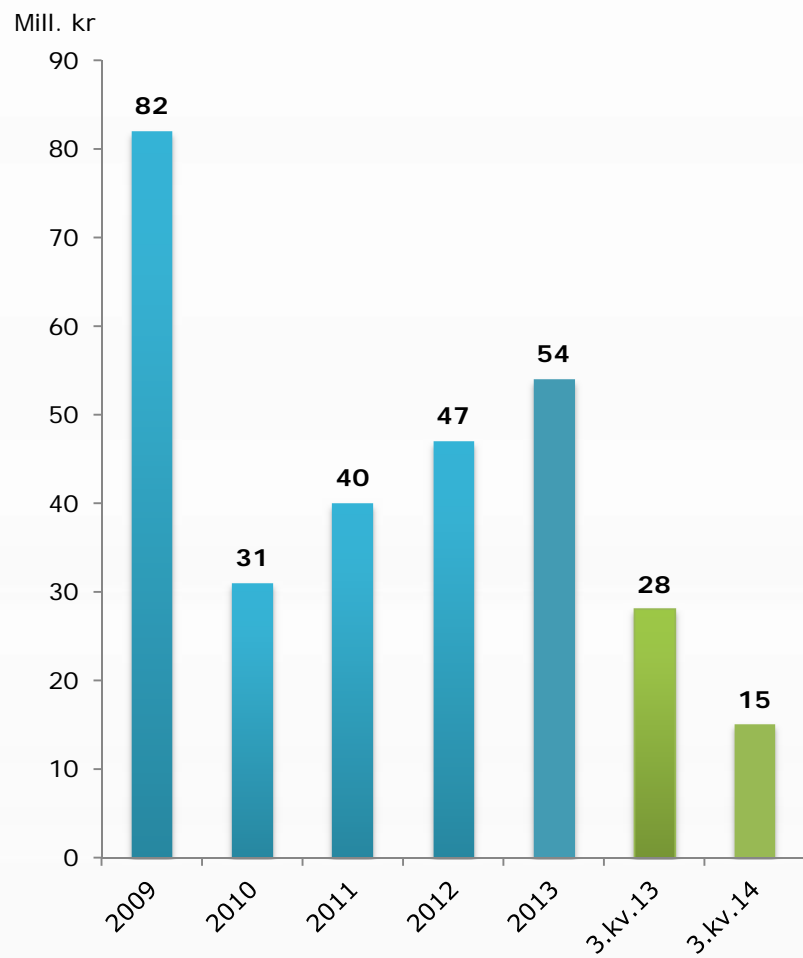
Forvaltning og årsverk



Interne mål overholdes med god margin

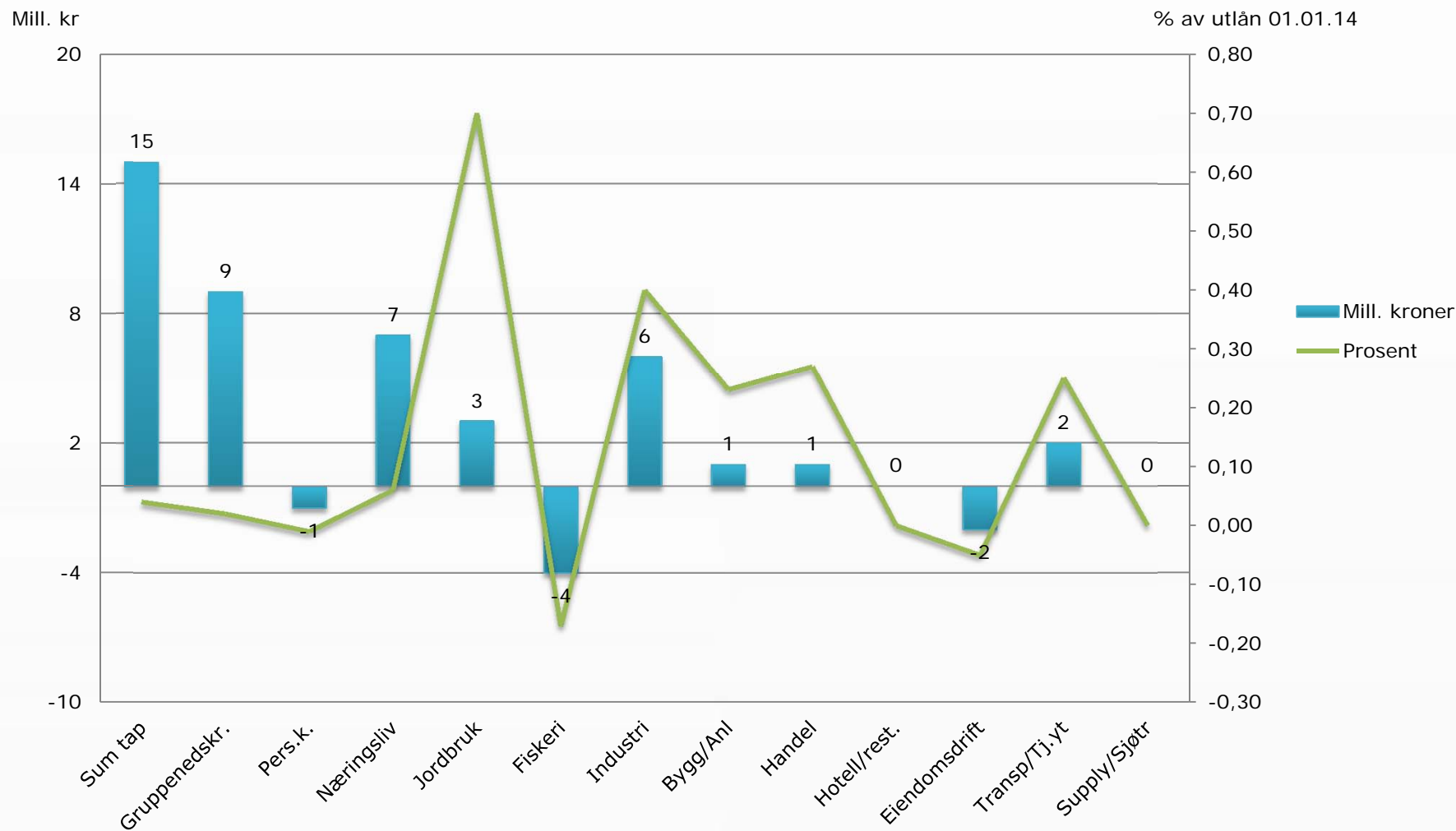


Lave tap i porteføljen over lengre tid





Tap fordelt på sektor/næring



Mislighold over 3 måneder

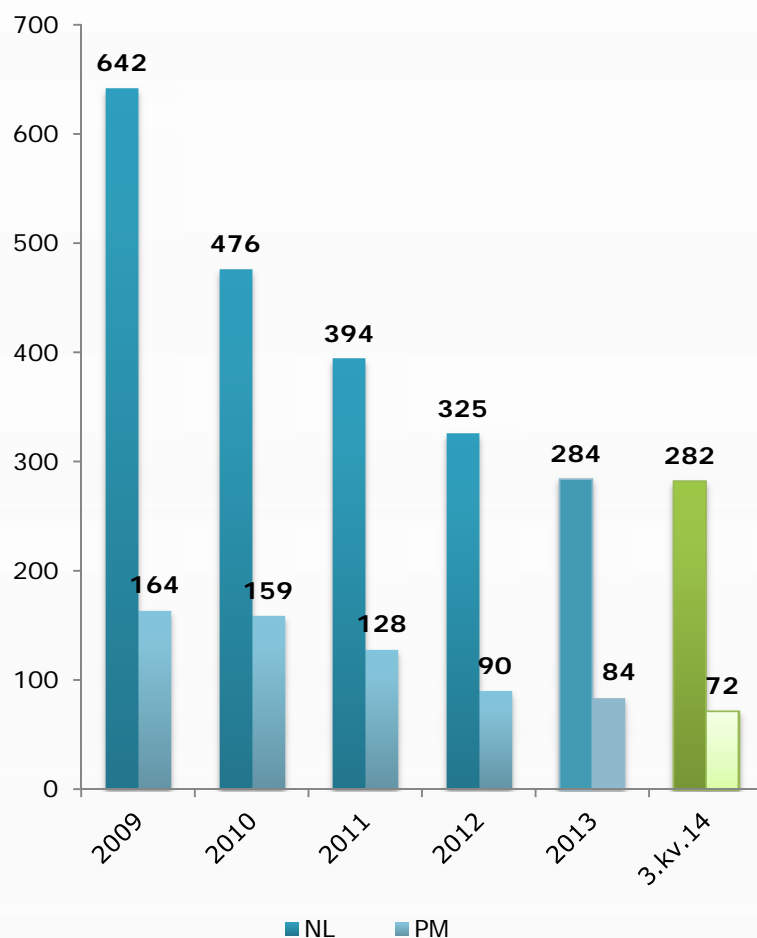
30.09.14				30.09.13			Endring 2013 – 2014		
Sum	PM	NL	Intervall	Sum	PM	NL	Sum	PM	NL
36	17	19	3 – 6 mnd	63	11	52	-27	6	-33
7	6	1	6 – 12 mnd	60	11	49	-53	-5	-48
44	34	10	Over 12 mnd	92	29	63	-48	5	-53
87	57	30	Brutto mislighold	215	51	164	-128	6	-134
20	8	12	Ind. nedskrivinger	59	6	53	-39	2	-41
67	49	28	Netto mislighold	156	45	111	-89	4	-83

Netto mislighold over 3 mnd i % av brutto utlån er redusert fra 0,34 til 0,14 i perioden.

Tapsutsatte engasjement (etter tapsnedskr.)

(misligholdte over 3 mnd og ikke-misligholdte engasjement m/tapsnedskriving)

Mill. kroner



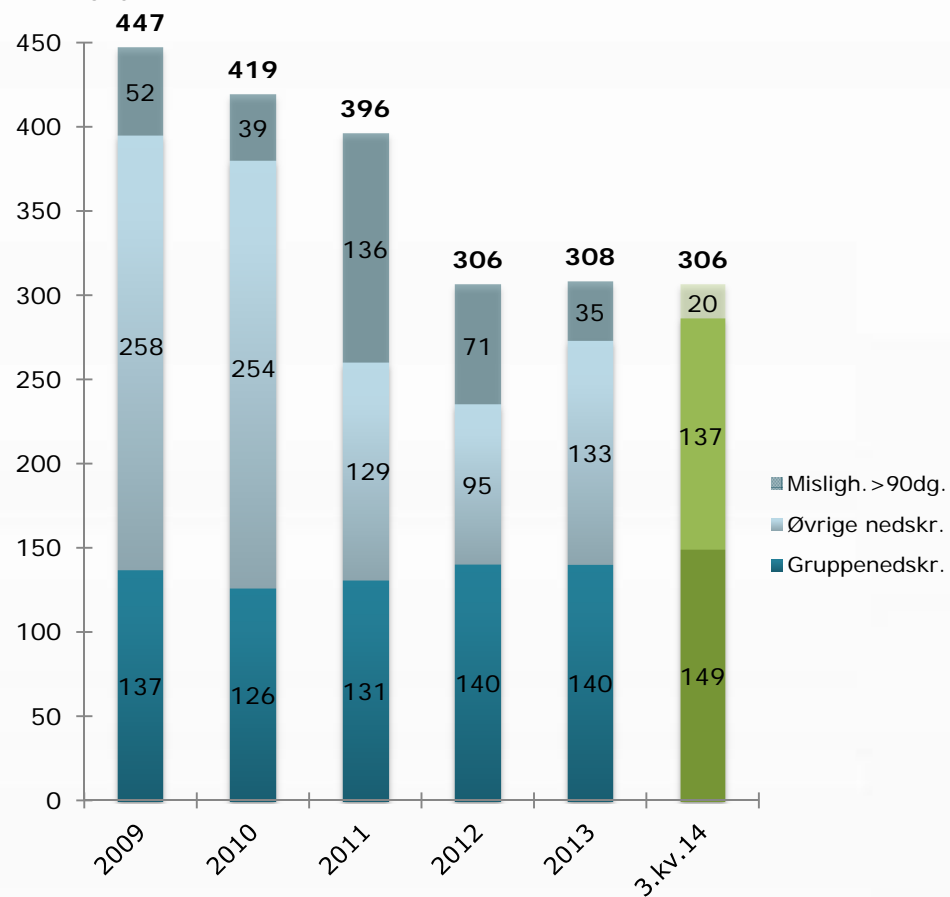
I % av bto. utlån



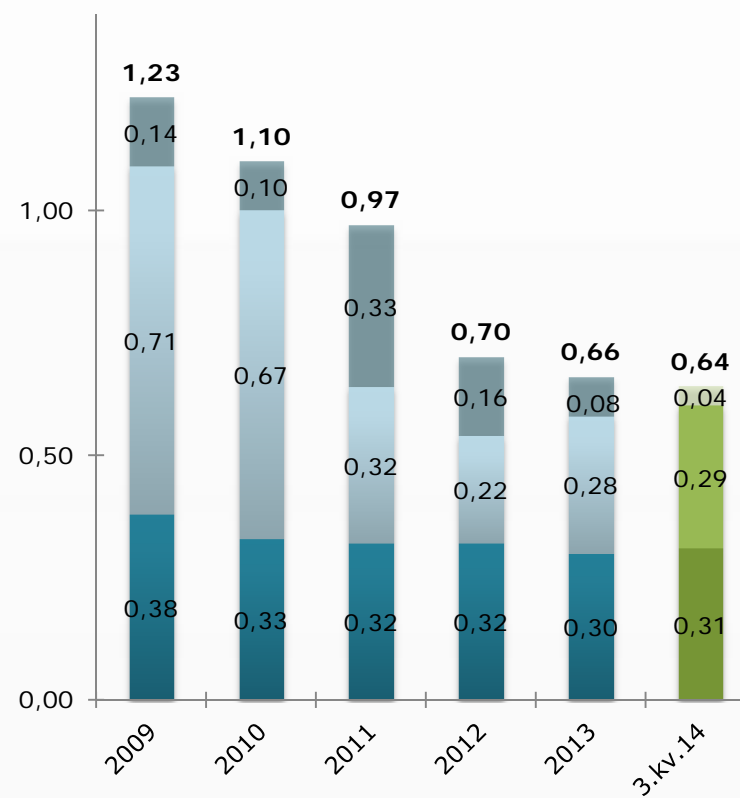
Totalt tapsnedskrivninger

- betryggende avsetningsstørrelser

Mill. kroner

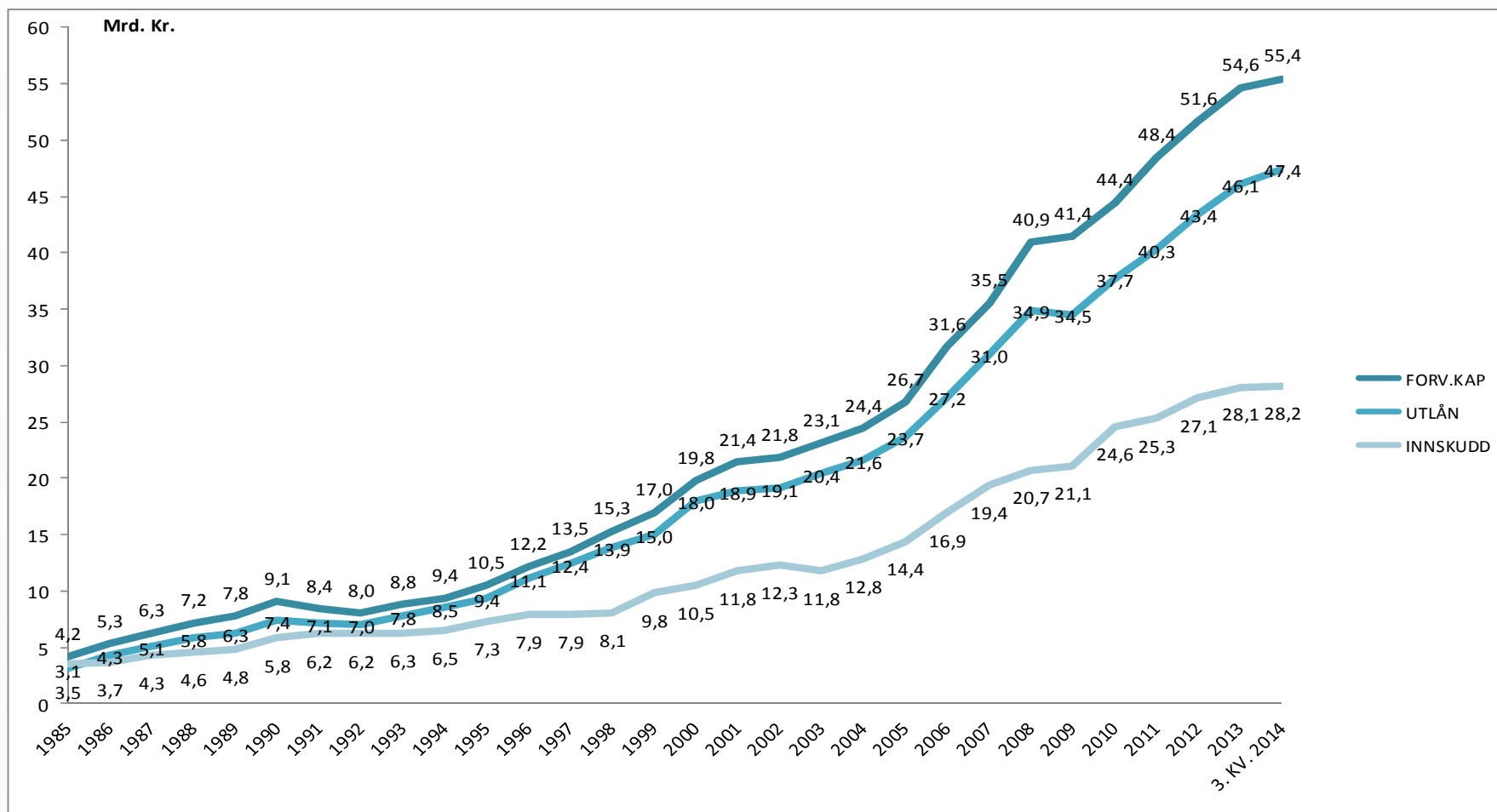


I % av bto. utlån





Balanse



Utlånsutvikling

Mill. kroner



Årlig netto utlånsvekst

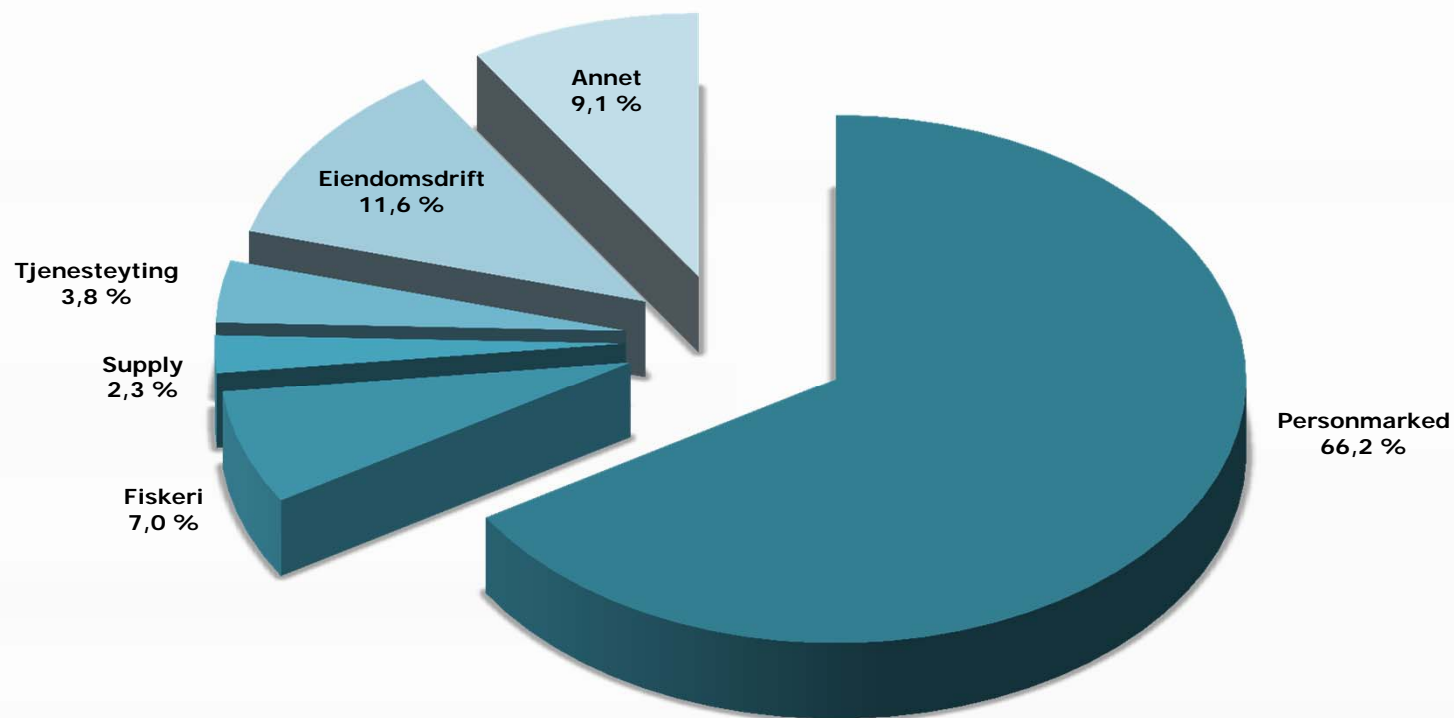
2010	5,1 %
2011	7,0 %
2012	7,8 %
2013	6,2 %
3.kv. 14	4,6 %

Brutto utlånsvekst siste 12 mnd

Personmarked	6,2 %
Næringsliv	1,7 %
Offentlig	-

Utlånsfordeling mellom PM og NL er henholdsvis 66,2 % PM og 33,8 % NL pr. 30.09.14

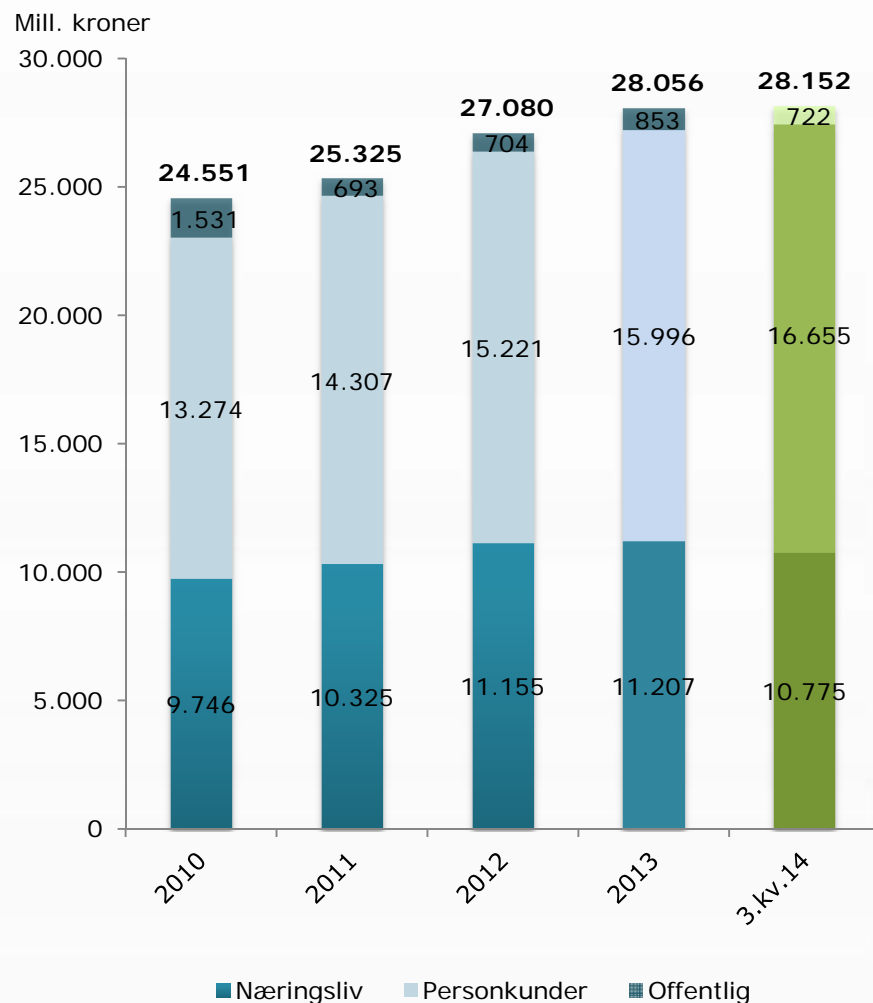
Utlånsfordeling



Annet (9,1 %) inneholder:

Verft	1,8 %	Handel/Rest.	1,3 %	Annen industri	0,7 %		
Finansiell tj.yting	1,3 %	Jordbruk	1,0 %	Diverse	0,7 %		
Bygg og anlegg	1,4 %	Fiskeindustri	0,9 %	Møbelindustri	0,1 %		

Lavere innskuddsvekst siste 12 måneder



Årlig innskuddsvekst

2010:	12,7 %
2011:	3,2 %
2012:	6,9 %
2013:	3,6 %
3.kv. 14:	3,1 %

Innskuddsvekst siste 12 mnd

Personmarked	5,1 %
Næringsliv	0,2 %
Offentlig	2,0 %

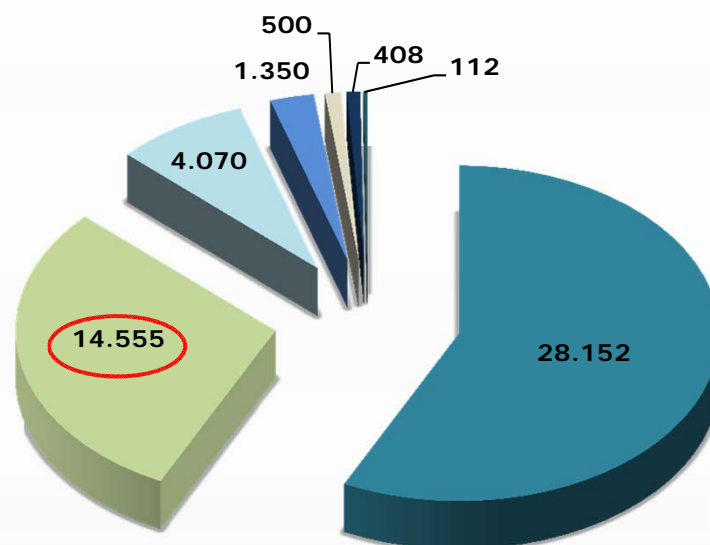


SPAREBANKEN MØRE

Finansiering og soliditet



Innskudd og markedsfinansiering må balanseres



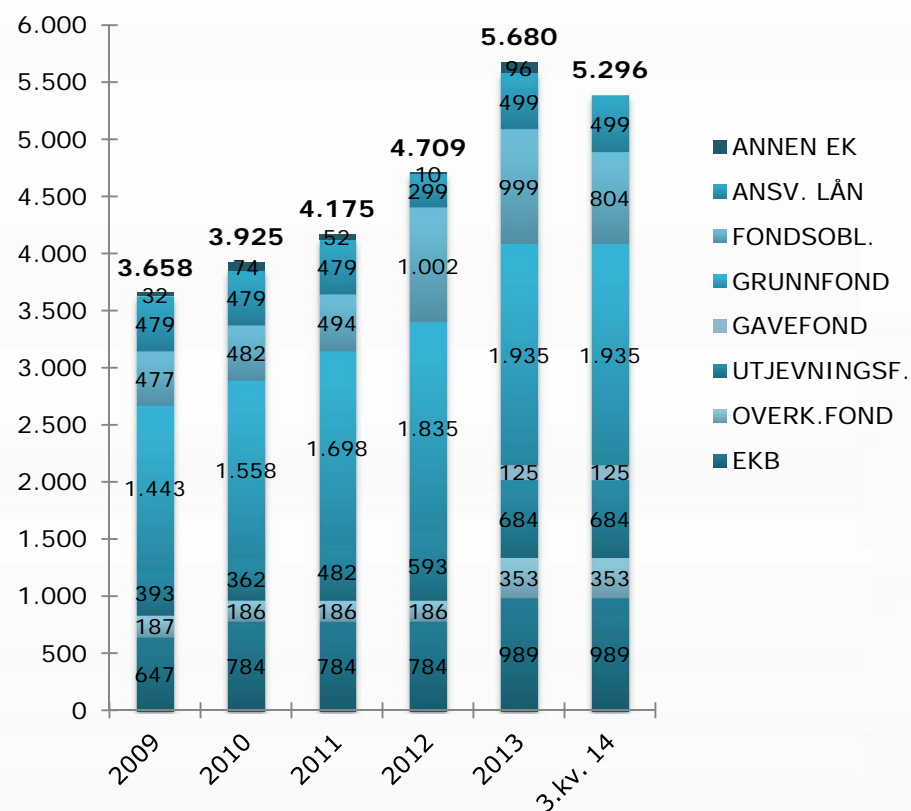
- Kundeinnskudd
- Obligasjoner Møre Boligkreditt (brto.)
- Obligasjoner
- Banksertifikater
- Ansvarlig obligasjoner
- Valutaavtaler
- Annet

- Innskudd fra kunder er konsernets viktigste finansieringskilde
- Banken har høy innskuddsdekning (59,4 % i konsernet) og har vektlagt langsiktighet i markedsfinansieringen. Sparebanken Møre opplever markedstilgangen som svært god
 - I første halvår ble forfall av obligasjonslån i seniormarkedet erstattet med to nye seniorutstedelser i det norske markedet. Banken har i tillegg etablert en langsiktig låneavtale med Landesbank Baden-Württemberg på EUR 50 millioner
 - Med innbetaling 22.09 la vi ut en ny OMF med seks år løpetid og med et volum på NOK 2,0 mrd. Obligasjonen ble solgt til NIBOR+0,24 p.e. Tilretteleggere for emisjonen var Swedbank og Nordea
- Total markedsfinansiering endte på vel NOK 19,9 mrd. ved kvartalsskiftet – om lag 80 % av denne finansieringen har restløpetid ut over ett år (20 - 30 % av markedsfinansieringen fornyes årlig)
- Seniorobligasjonene har vektet gjenstående løpetid på om lag 2,21 år. OmF-finansieringen gjennom Møre Boligkreditt AS har vektet gjenstående løpetid på 3,82 år

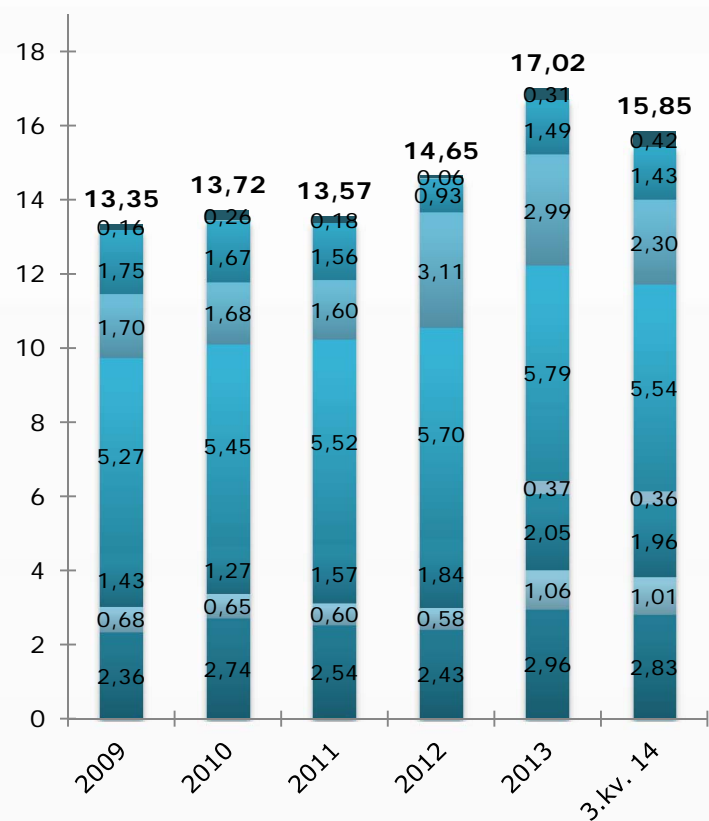
En godt kapitalisert sparebank

- tilpasset risikonivået og vel i henhold til nye kapitalkrav og modellkrav

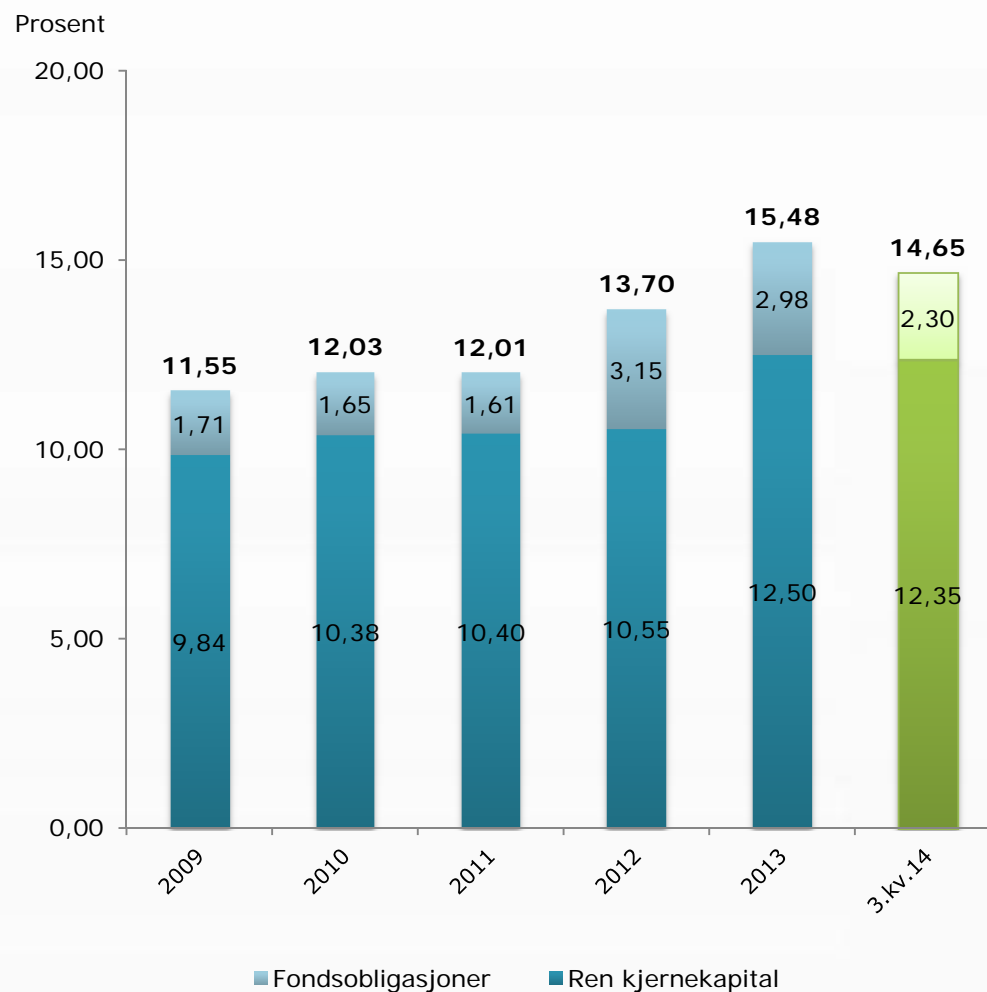
Mill. kr.



Prosent

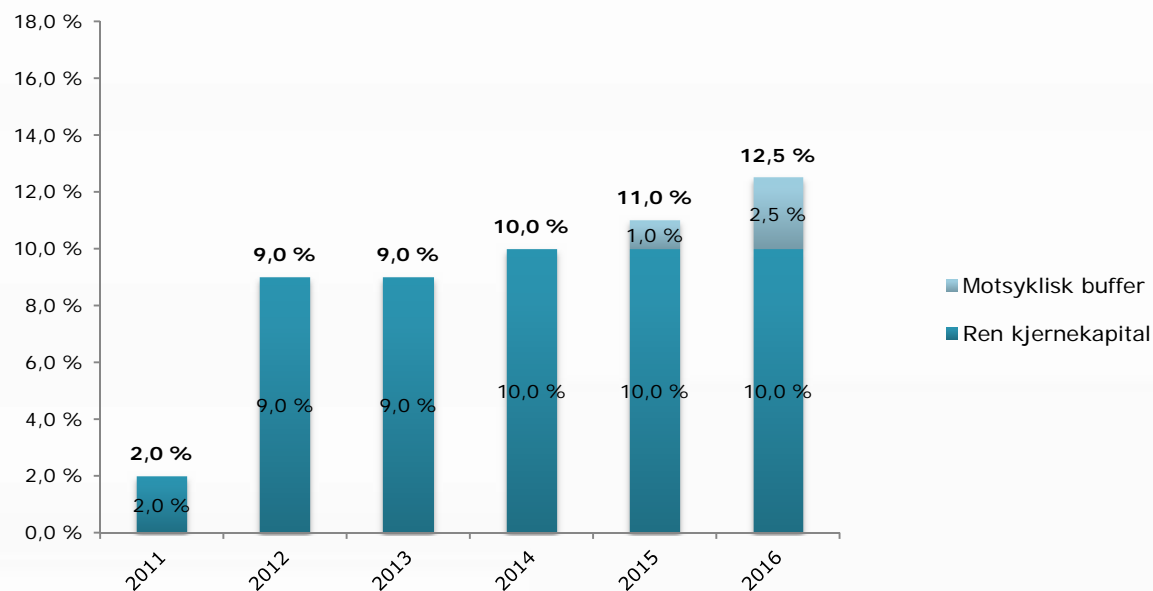


Kapitaldekning godt over regulatoriske krav



- Ren kjernekapital er styrket betraktelig siste årene og ligger godt over de regulatoriske kravene
- Mottatt godkjenning for å benytte grunnleggende IRB-metode for foretak
- Kapitaldekning beregnet i henhold til standardmetoden i Basel II for massemarked og IRB grunnleggende for foretak f.o.m. 30.09.14
- Søknad om å benytte IRB-metode for massemarked fremdeles under behandling hos Finanstilsynet, da med bakgrunn i nylig fastsatte krav til IRB-modeller for boliglån

Langsiktige minimumsmål for kapitaldekning



- Konsernets kapitaldekning skal følge den varslede regulatoriske kapitalopptrappingsplanen. Uavhengig av nivået på den motsykliske bufferen skal konsernets rene kjernekapital minimum utgjøre 12 %, kjernekapitalen minimum 13,5 % og ansvarlig kapital minimum 15,5 %

Kredittanalyser av Sparebanken Møre

- **DNB Markets** har rangert Sparebanken Møre på 1. plass av 121 norske banker. I rangeringen har de tatt hensyn til lønnsomhet, egenkapital, forvaltningskapital, forventet tap, vekst i utlån til NL, tapsutsatte engasjement og likviditet.
- **Nordea** har rangert Sparebanken Møre på 4. plass av de norske bankene i sin kredittanalyse. De benytter mange av de samme kriteriene som DNB Markets.
- **SpareBank 1 Markets** rangerer Sparebanken Møre på 6. plass i Norge. I deres rapport er også DNB Bank og Nordea Bank Norge med i rangeringen.

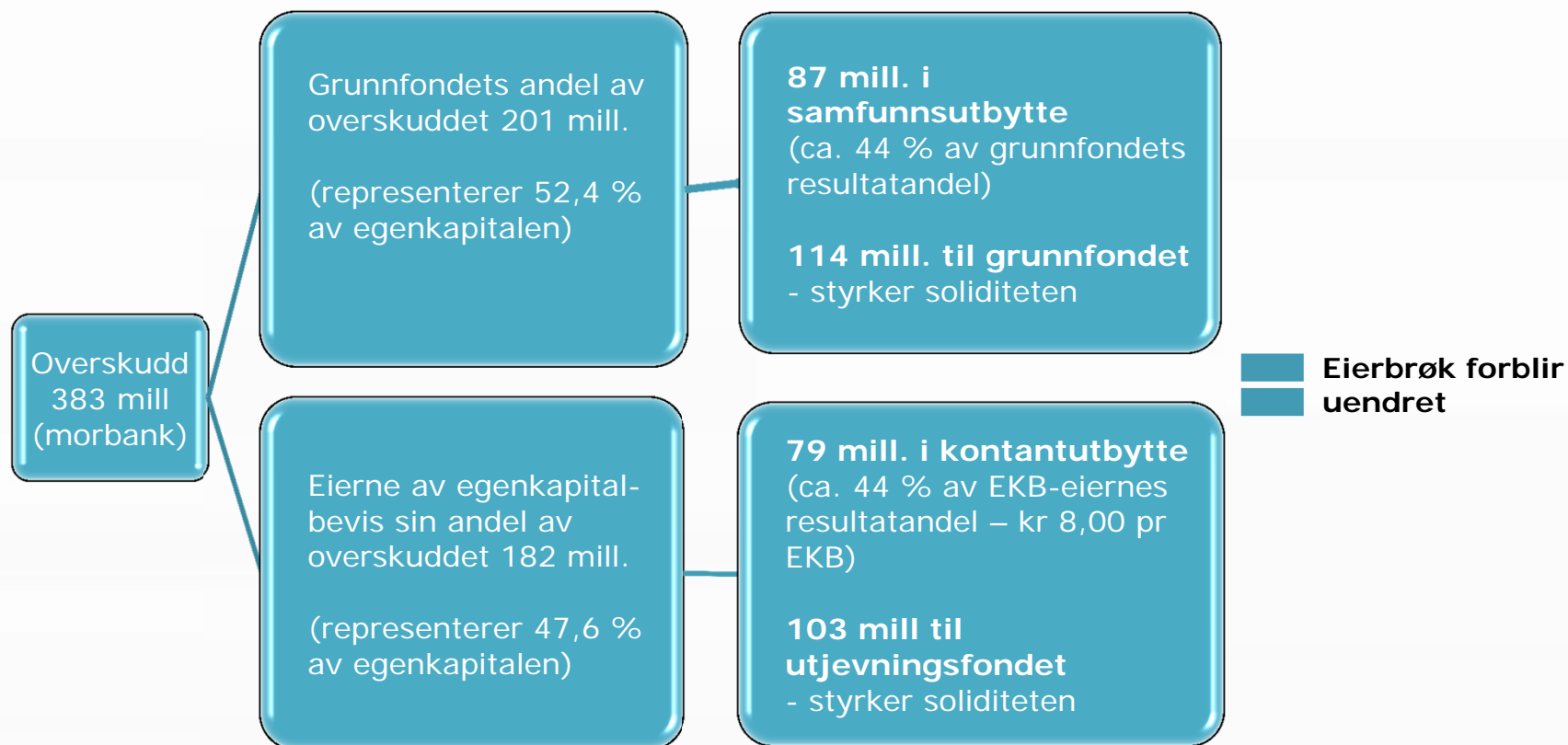


SPAREBANKEN MØRE

Egenkapitalbevis i
Sparebanken Møre og
utsiktene fremover



Resultatdisponering for 2013



Resultatdisponeringen innebærer at 63 % av *konsernets* årsresultat tilbakeholdes for å styrke soliditeten ytterligere

Utbyttestrategien uendret i Møre 2018

Sparebanken Møre har som målsetting å oppnå økonomiske resultater som gir god og stabil avkastning på bankens egenkapital. Resultatene skal sikre eierne av egenkapitalen en konkurransedyktig langsiktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på egenkapitalen.

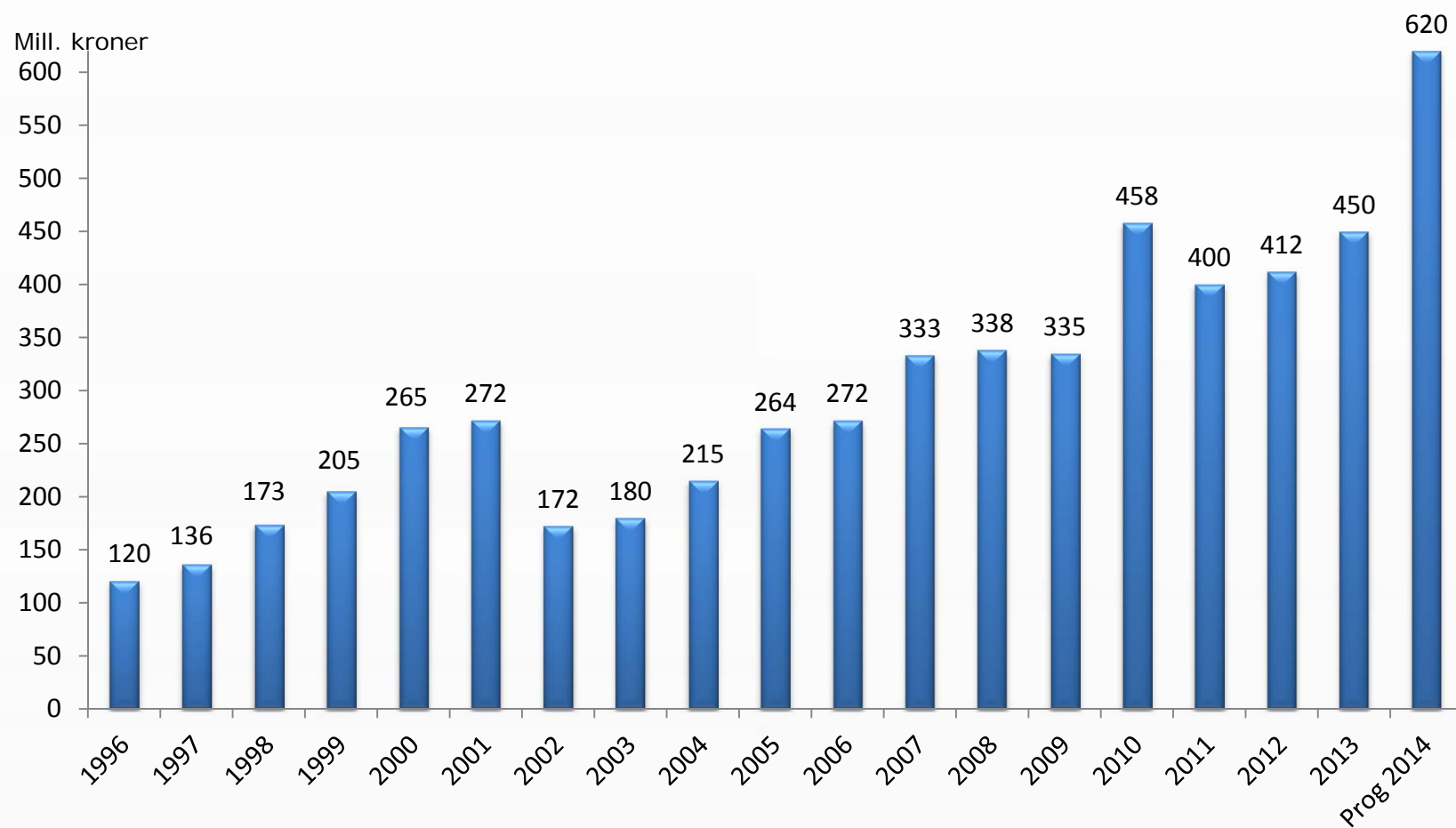
Egenkapitaleiernes andel av nettoresultatet som avsettes til utbyttmidler, tilpasses bankens egenkapitalsituasjon.

Sparebanken Møres resultatdisponering skal påse at alle egenkapitaleiere sikres likebehandling.

Gitt Sparebanken Møres strategiske plan og stipulert egenkapitalavkastning, forventes den normaliserte utbyttegraden å være i området 40 - 50 %

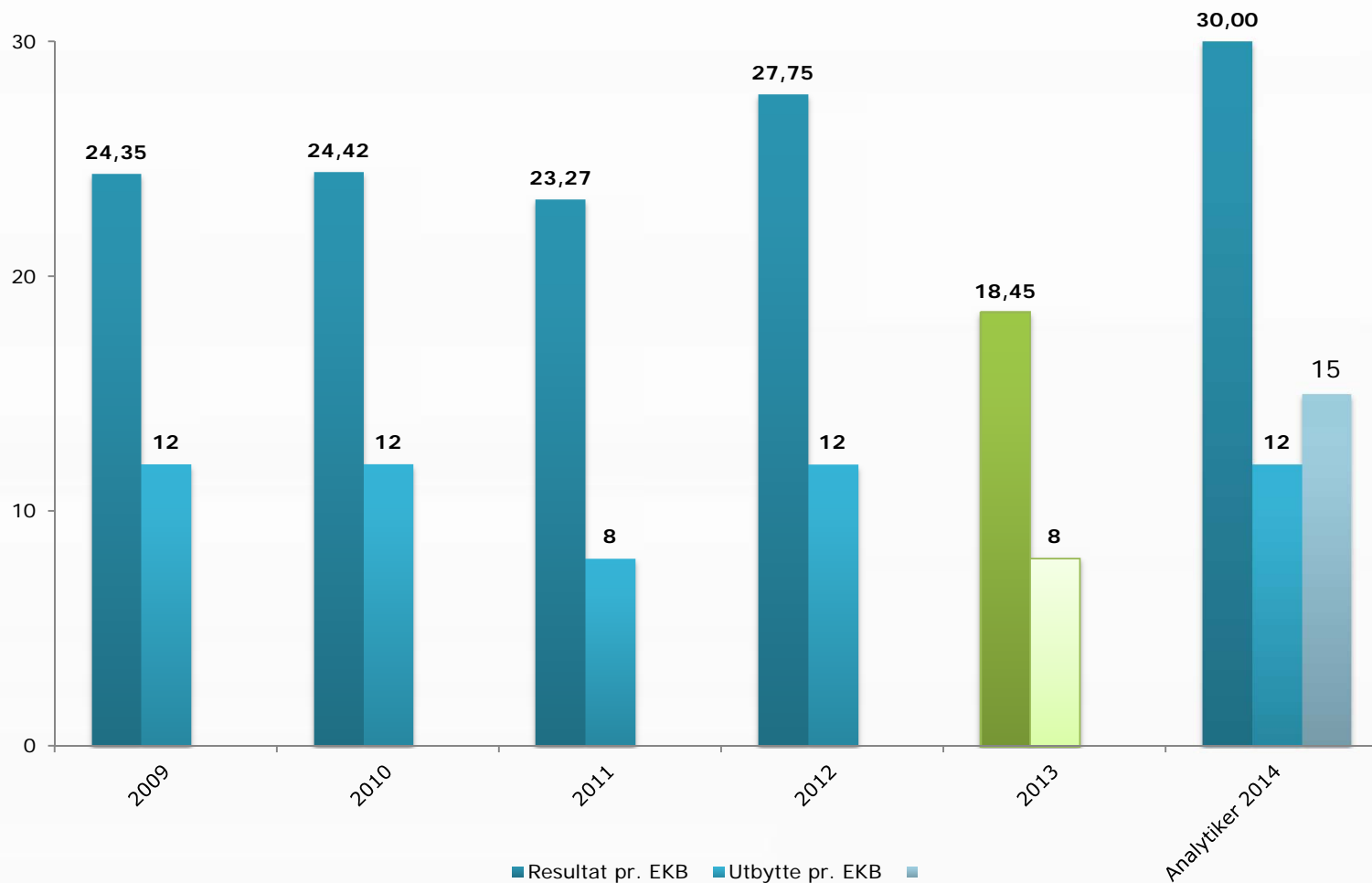


Resultat etter skatt 1996-2014



Utvikling i resultat og utbytte pr. MORG

Kroner



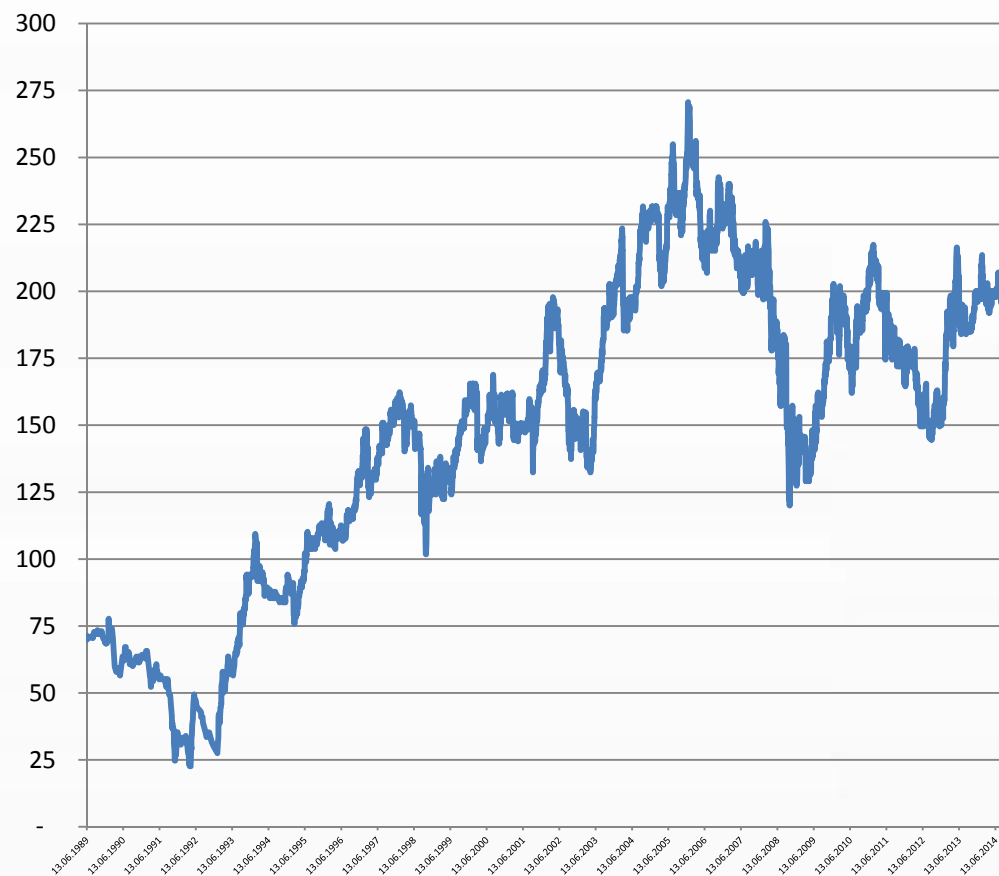
Bokført verdi pr egenkapitalbevis

	30.09.14	2013	2012	2011	2010
Egenkapital pr EKB (kr) inkl. periodens resultat	239,-	223,-	219,-	189,-	188,-
Kurs MORG (kr) – Oslo Børs	216,50	198,-	160,-	178,-	207,-
Pris/Bokført verdi (P/B)	0,90	0,89	0,73	0,94	1,10

- Egenkapital pr EKB er beregnet basert på konsernet totalt
- Egenkapitalandel og resultatandel knyttet til eierskap i heleide datterselskaper er tatt hensyn til i tabellen over

Historisk avkastningsutvikling ⁽¹⁾

Kursutvikling siden juni 1989



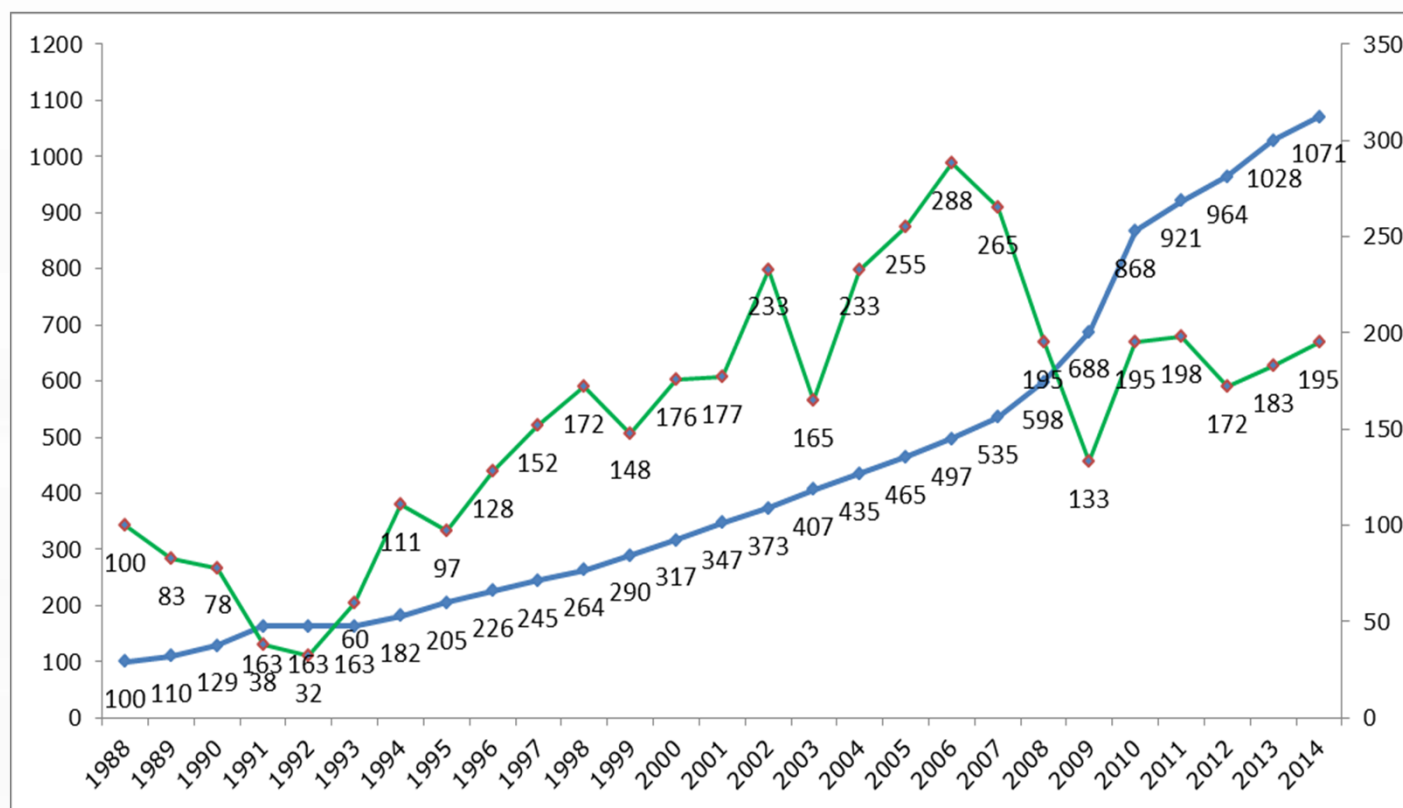
Utbyttebetalinger

1990	10	2002	15
1991	0	2003	16
1992	0	2004	18
1993	13	2005	20
1994	12	2006	20
1995	13	2007	23
1996	13	2008	20
1997	13	2009	12
1998	15	2010	12
1999	16	2011	8
2000	17	2012	12
2001	17	2013	8

Historisk avkastningsutvikling (2)

Blå: Antall MORG ved utgangen av året (venstre akse)

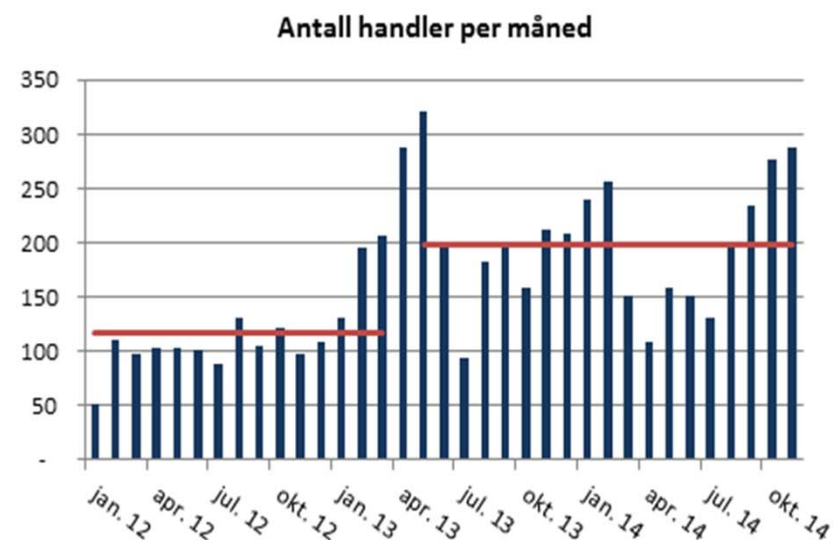
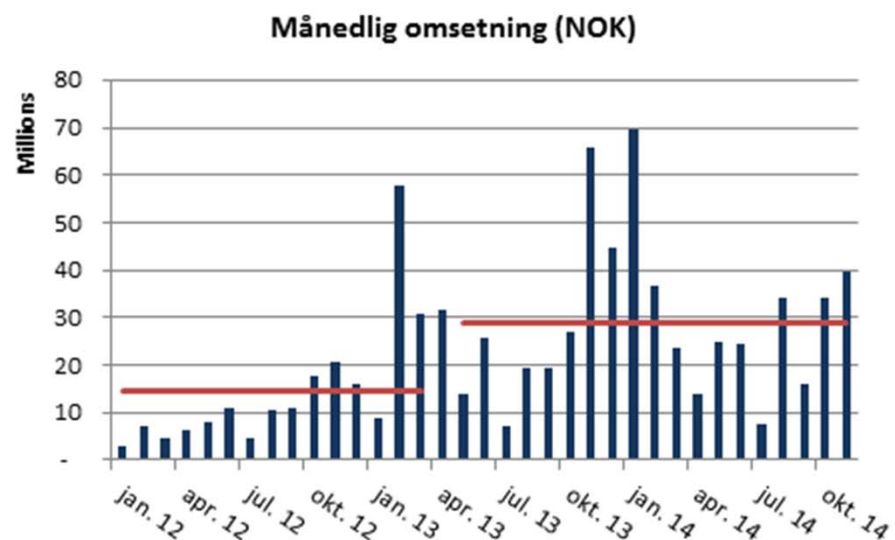
Grønn: Kurs MORG (kr) utbyttetidspunkt (høyre akse – sluttkurs ex.dato benyttet)



Utbytte 1988 -2013

Regns.år	Utbytte
1988	8
1989	14
1990	10
1991	0
1992	0
1993	13
1994	12
1995	13
1996	13
1997	13
1998	15
1999	16
2000	17
2001	17
2002	15
2003	16
2004	18
2005	20
2006	20
2007	23
2008	20
2009	12
2010	12
2011	8
2012	12
2013	8

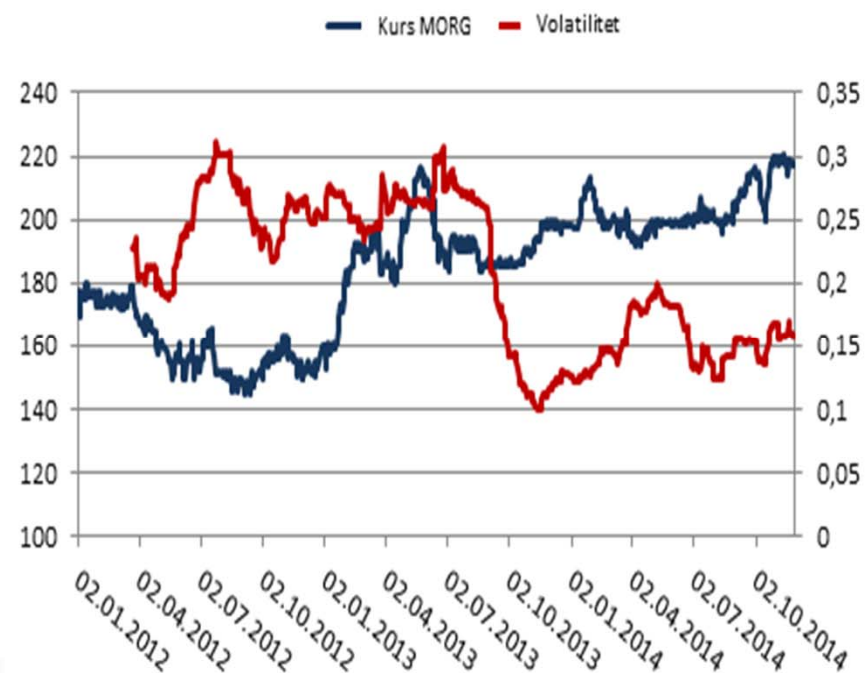
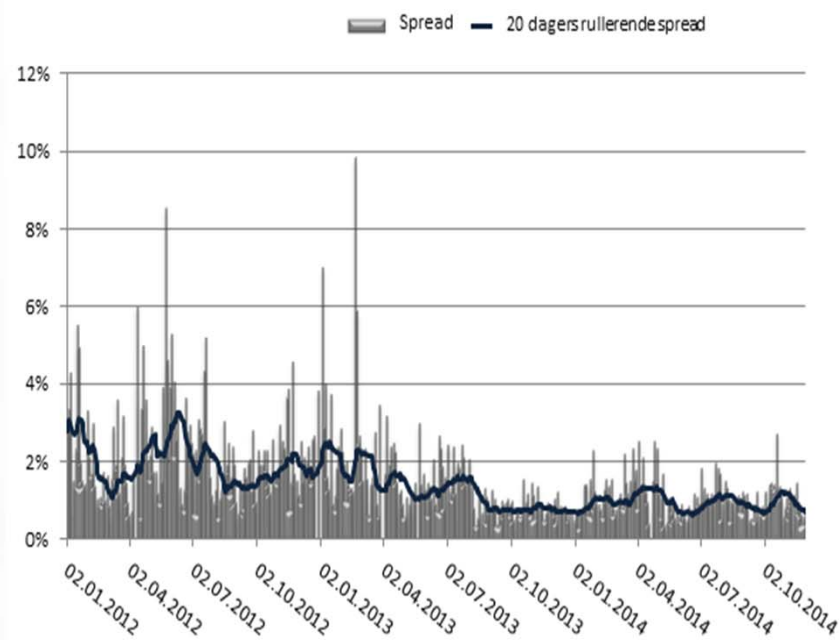
Likviditet ⁽¹⁾



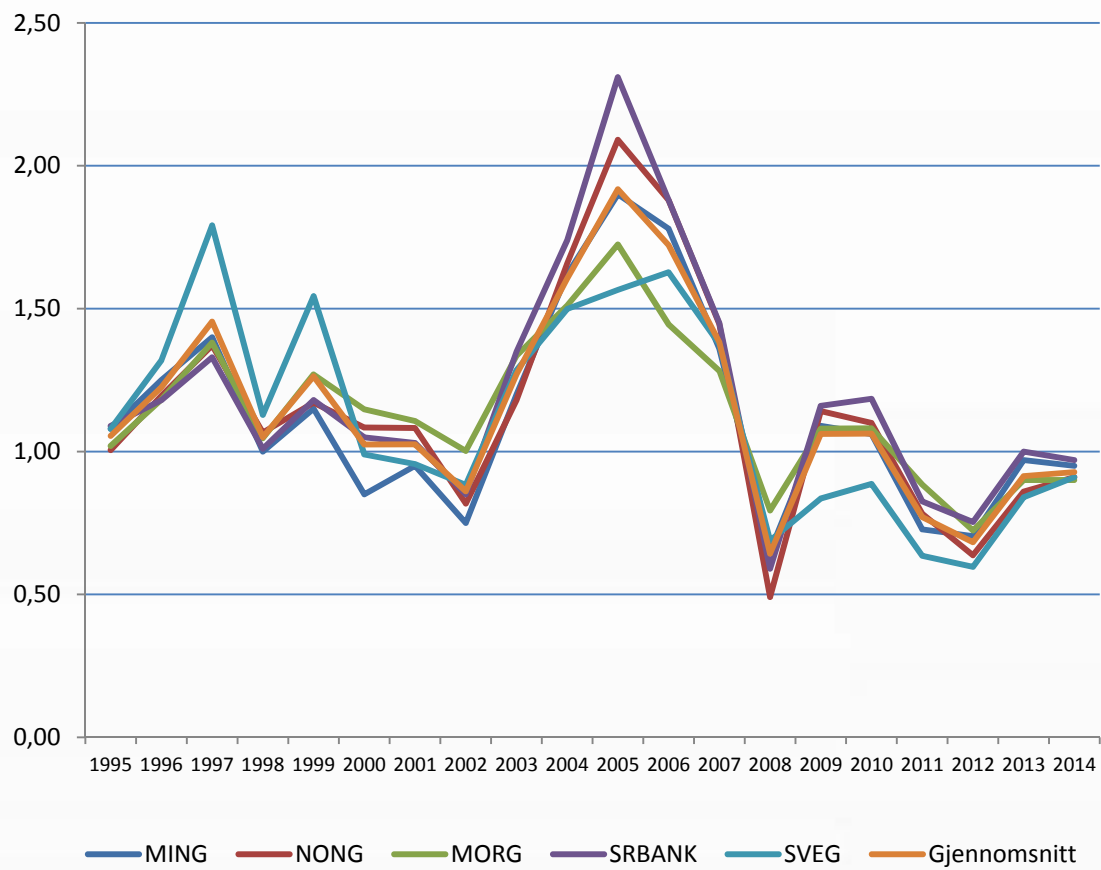
- ✓ Figurene over viser månedlig omsetning og antall handler i måneden i MORG fra januar 2012 til november i år
- ✓ Omsetningen varierer mye fra måned til måned, men totalt sett har omsetningen vist en stigende tendens – spesielt så vi stor aktivitet ved årsskiftet 2013-2014
- ✓ Merk at utestående volum har økt etter emisjonene i fjor sommer



Likviditet (2)

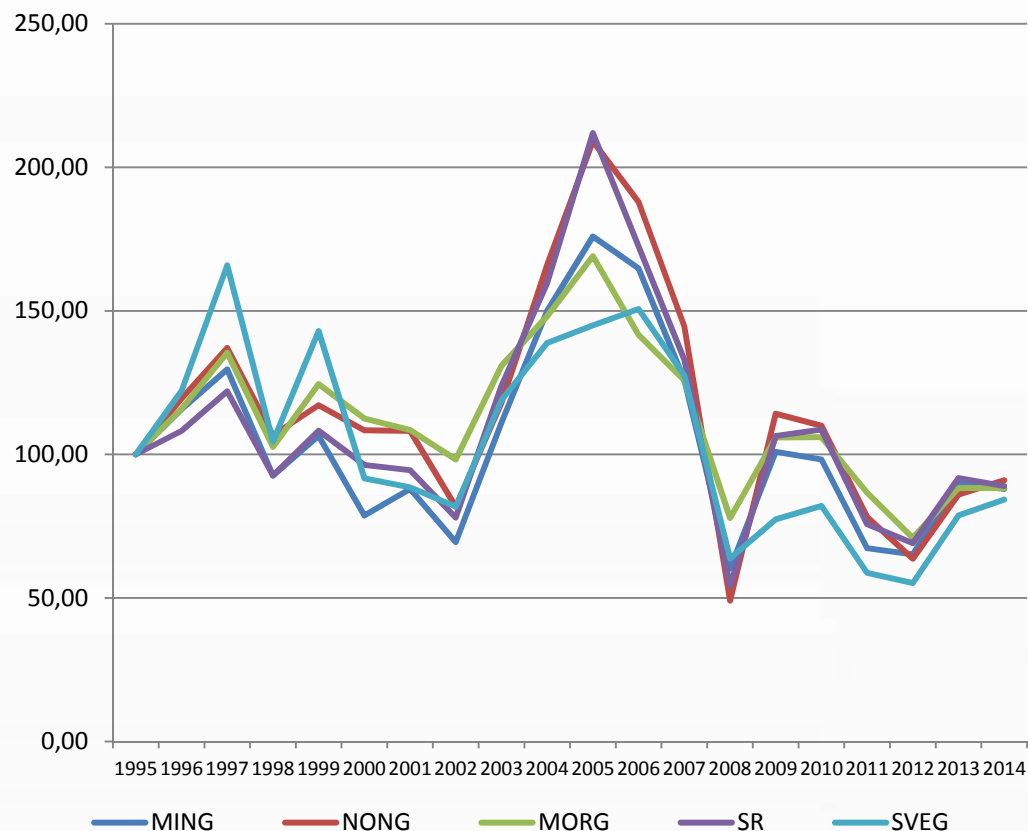


Prising (1)



- ✓ Figurene på denne og neste side illustrerer pris/bok forholdet for norske regionsparebanker fra 1995 til i dag
- ✓ Denne siden viser absolutte tall, mens neste side viser den samme utviklingen indeksert der vi har satt pris/bok-forholdet til 100 i 1995

Prising (2)



- ✓ Figurene illustrerer en stor grad av parallellitet i kursutvikling mellom regionbankene sett i forhold til resultater og bokført egenkapital
- ✓ Samtidig ser vi samme trekk her som i andre finansielle forholdstall for norske banker; markert mindre volatilitet i Sparebanken Møres nøkkeltall
- ✓ De andre bankene i utvalget har gjennomført splitt av egenkapitalbevisene (hovedsakelig i 2004 og 2005)
- ✓ Figuren synes å bekrefte teorien om at splitten ikke har noen reell eller praktisk betydning for prisingen

Fremdeles høyt aktivitetsnivå i fylket

- Utsikter til moderat produksjonsvekst på mellomlang sikt

- God aktivitet innenfor kraftforsyning og skipsbygging
- Høy produksjon i primærnæringene
- Økt aktivitet i offentlig sektor
- Moderat vekst i privat tjenesteyting
- Tiltakende vekst innenfor eksportindustrien
- Noe stigende arbeidsledighet

Mest åpenbare risikofaktorer:

- Utviklingen i eurosonen og i Kina
- Oljeinvesteringer på norsk sokkel
- Oljeprisen
- Kronekursen
- Gjeld og boligpriser i Norge



Oppsummering og utsiktene fremover

- Stabilitet i de makroøkonomiske faktorene for Møre og Romsdal vil bidra til et lavt tapsnivå inneværende år
- Forventer god utlånsvekst i 2014 og i samsvar med våre planer, moderat vekst på lengre sikt
- Langsiktig finansiering i det norske og internasjonale fundingmarkedet vil i større grad benyttes – banken har sterk soliditet og god kredittrating
- Sterk kostnadsfokus videreføres, og vil bidra til at kostnadsandel vil være godt innenfor bankens målsetting for 2014
- Banken har lagt en robust strategi for årene fremover gjennom «Møre 2018»





SPAREBANKEN MØRE